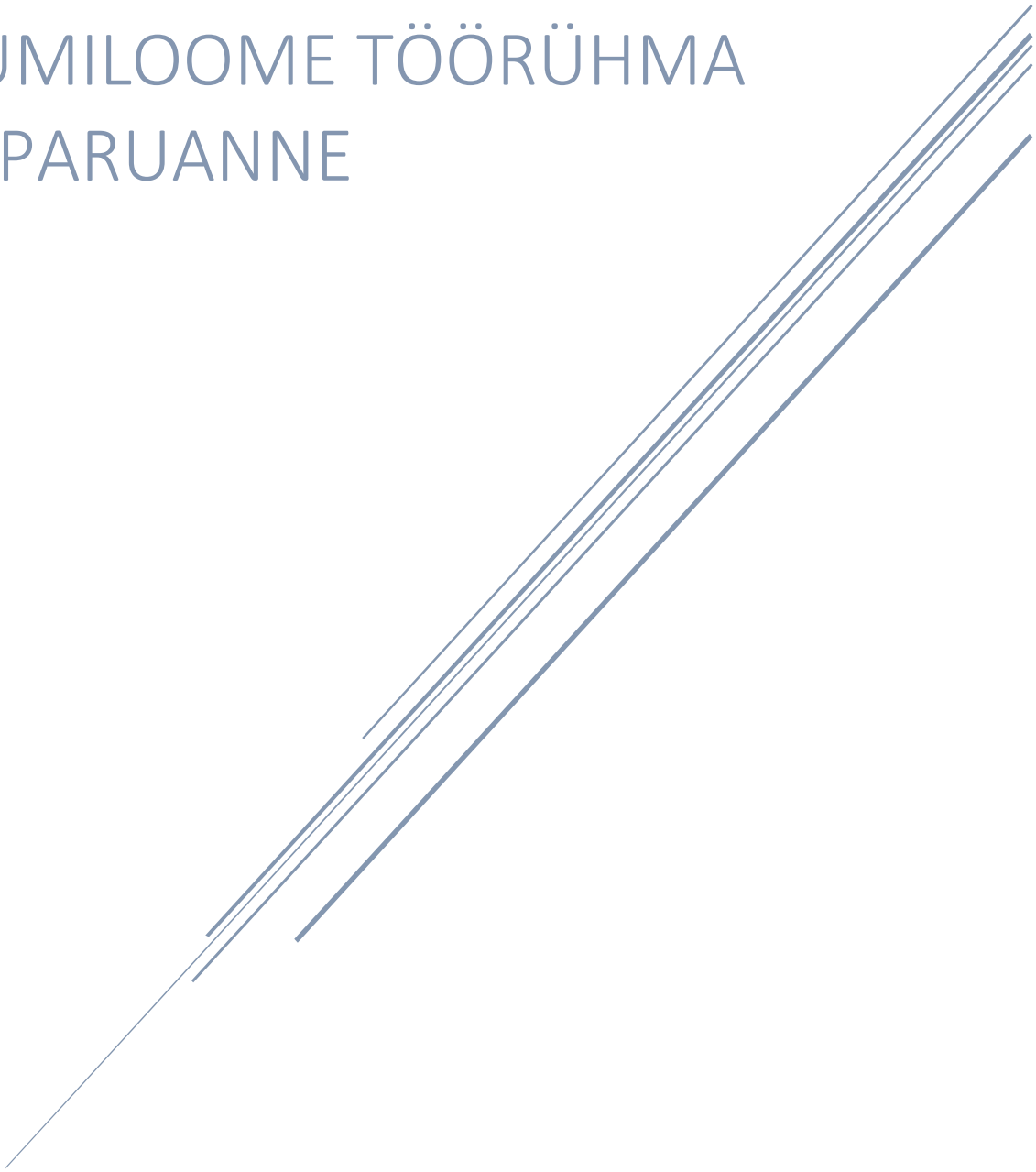
RUUMILOOME TÖÖRÜHMA LÕPPARUANNE

ruumiloome töörühm
november 2019

Sisukord

1. Tegevuskava 5
2. Töörühmas käsitletud teemad ja protsess 6
2.1 Arendustegevused 6
2.1.1. Ruumilise planeerimise roheline raamat 6
2.1.2. Talumishuvi mõjuanalüüs 6
2.1.3.X-GIS 2 arendus 7
2.1.4.Maakatastripidajale esitatud detailplaneeringute haldamine 7
2.1.5.Planeeringute registri arendus 7
2.1.6.Riigi maareservi analüüs ja riigi maavajaduste ajakohastamine 8
2.1.7.Ehituse pikk vaade 8
2.1.8.Ehitisregistri arendused 8
2.1.9.E-ehituse platvorm ja ehitatud keskkonna digitaalne kaksik 8
2.1.10.Transpordi ja liikuvuse arengukava 9
2.1.11. Riigi hoonestatud kinnisvarasse investeerimisega seotud arendustegevused 9
2.2 Ruumiloome protsess 11
2.3 Ülesannete jaotus 12
2.3.1 Osapoolte ülesannete kaardistus 12
2.3.2.TERE 12
2.3.3. Eesti 2035 12
3. Ettepanekud institutsionaalseteks ümberkorraldusteks ruumiloome valdkonnas 14
3.1.Ruumiandmete arenduse ja halduse funktsiooni konsolideerimine 14
3.2. Maa- ja regionaalameti (MaRe) moodustamine 15
3.3. Ruumipoliitika kujundamise konsolideerimine 17
3.3.1. Ühtne ruumiloome poliitika kujundamine KeMis 17
3.3.2. Ühtne ruumiloome poliitika kujundamine MKMis 18
3.3.3. Ühtne ruumiloome poliitika kujundamine RaMis 20
3.3.4. KuMi arhitektuuri- ja disaininõuniku ametikoha viimine RaMi planeeringute osakonna või MKMi ehitus- ja elamuosakonna koosseisu 22
3.3.5. Ruumiloome poliitika kujundamiseks uue koostöömehhanismi väljatöötamine ilma institutsionaalsete muudatusteta 22
3.3.6. Poliitika kujundamise üksuste killustatud paiknemise jätkamine 23
3.4 Riigi kinnisvarapoliitika konsolideerimine 23
4. Tulemused 25
4.1 Tõhusam koostöö 25
4.2 Ettepanek MaRe loomiseks 25
4.3. Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted 26
4.4 Ruumiloome koolitusprogramm 27
5. LISAD 29

Riigikantselei juures tegutses 2017. aasta juulist 2018. septembrini ruumiloome ekspertrühm, mille ülesandeks oli kaardistada ehitamise, ruumilise planeerimise ja arhitektuuriga seotud tegevuse olukorda riigis ning teha ettepanekuid asjade paremaks korraldamiseks. Töö lõppedes esitas ekspertrühm aruande, millest nähtub, et riik peaks oma ruumilist keskkonda senisest tunduvalt rohkem väärtustama. Ruumiloome ekspertrühma lõpparuandega on võimalik tutvuda Riigikantselei veebilehel https://www.riigikantselei.ee/et/ekspertruhmad.

Vabariigi Valitsus otsustas 07.02.2019 kabinetiistungil, et aruandes esitatud ettepanekute elluviimiseks tuleb moodustada Rahandusministeeriumi juhtimisel töörühm. Töörühma töö eesmärgiks on reaalsete ruumiloomeprotsesside täpne kaardistamine leidmaks korralduslikult parimad võimalused protsessi mõjususe ja efektiivsuse suurendamiseks. Samuti oli töörühma ülesandeks analüüsida ja teha ettepanekuid sobivaima lahenduse osas, mis suurendab ruumikaalutluse arvestamist otsuste ette valmistamisel.

Ruumiloome juhtrühma kuulusid:

- Rahandusministeerium: Raigo Uukkivi, juhtrühma juht, asekantsler
- Rahandusministeerium: Kaia Sarnet, asekantsler
- Kultuuriministeerium: Hillar Sein, asekantsler
- Keskkonnaministeerium: Margit Martinson, asekantsler
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: Jüri Rass, asekantsler

Ruumiloome töörühma kuulusid:

- Rahandusministeerium: Nele Nõu, töörühma juht, riigihalduse- ja avaliku teenistuse osakonna nõunik
- Rahandusministeerium: Katri-Liis Ennok, planeeringute osakonna juhataja
- Rahandusministeerium: Veronika Ilsjan, riigivara osakonna nõunik
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: Ivo Jaanisoo ehitus- ja elamusosakonna juhataja
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium EEO: Jaan Saar, ehitus- ja elamusosakonna digitaalehituse valdkonnajuht
- Keskkonnaministeerium: Silver Jakobson, riigivaraosakonna juhataja
- Keskkonnaministeerium: Taimo Aasmaa, looduskaitse osakonna juhataja
- Kultuuriministeerium: Veronika Valk-Siska, arhitektuuri- ja disaininõunik
- Kultuuriministeerium: Liina Jänes, muinsuskaitsenõunik

+ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: Liis Vahter

21. mai 2019. a töörühma kohtumisel huvirühmadega osales ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi transpordi arengu ja investeeringute osakonna nõunik Liis Vahter, kelle vastutusvaldkonnas on transpordi investeeringutega seonduvad tegevused ning uue liikuvuse arengukava koostamine. Alates kohtumisest huvirühmadega on Liis osalenud ka ruumiloome töörühma töös ning sellega aidanud kaasa ruumiloomes tervikliku vaatenurga loomisele, milles käsitleme hoonete ja rajatiste planeerimise, ehitamise ja käitamise kõrval ka transpordi objekte ning sellega seonduvalt liikuvuse temaatikat.

Ruumiloome seminaridel huvirühmadega osalesid lisaks töörühma liikmetele erinevate huvirühmade esindajad:

09. mai 2019

Triin Talk	Muinsuskaitse ekspert
Katrin Koov	EAL
Maila Kuusik	Eesti Planeerijate Ühing
Tiiu Pärn	Eesti Planeerijate Ühing
Kalle Toomet	ELVL
Angelika Kallasmaa-Kapsta	ELVL
Indrek Riisand	HTM
Jüri Rass	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Liis Vahter	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Maria Karus	Keskkonnaministeerium
Maris Malva	Keskkonnaministeerium
Tiit Oidjärv	Rahandusministeerium
Tiit Hion	Hades Geodeesia AS
Peeter Pere	EAL
Jaak-Adam Looveer	Tallinna Linnaplaneerimise Amet
Johann-Aksel Tarbe	EKEL
Toomas Paaver	EAL
Kärt Vabrit	Riigi Kinnisvara AS

09. oktoober 2019

Indrek Riisaar	HTM
Angelika Kallakmaa	ELVL
Triin Talk	Kunstiakadeemia
Merlin Rehema	RaM
Priit Pääso	ESPLAN
Veiko Veerpalu	T-Model OÜ
Maila Kuusik	EPÜ
Heiki Kalberg	EPÜ
Silver Salla	RaM
Kalle Toomet	ELVL
Siim Raie	Muinsuskaitseamet
Hele-Mai Metsal	AS Tallinna Sadam
Toomas Paaver	EAL
Aet Ader	EAL
Janno Veskimets	RaM
Katrin Solvak	RaM
Tiit Hion	Digitaalehituse klaster/Hades Geodeesia
Andres Levald	RaM PLO

Maili Hirlak	Maa-amet
Kristi Kivimaa	Maa-amet
Keit Parts	SoM, ligipääsetavuse rakkerühm
Liis Vahter	MKM
Kaupo Kuusik	EKHÜ
Eleri Kautlenbach	RaM PLO
Sulev Õispuu	Maa-amet
Tiit Oidiärv	RaM
Andres Lindemann	Maa-amet
Jaak-Adam Looveer	Arhitektide Liit
Indrek Gailan	MKM

1. Tegevuskava

Riigi ruumiloome kujundamise korrastamise juhtrühma ja töörühma tegevuskava.

Aeg	Teema	Osalejad
14.03.2019	JUHTRÜHMA eelkohtumine: töökorralduslikud kokkulepped, lahendamisele võetava probleemi defineerimine	Juhtrühm
28.03.2019 9.00-11.00	Töörühma esimene kohtumine – seotud projektide ja arenduste tutvustus, kokkulepped edasise töö fookuse osas	töörühm
11.04.2019 9.00-11.00	Ruumiandmed: planeeritavate IT arenduste tutvustus, koostöökohtade tuvastamine	Töörühm + teised osapooled
25.04.2019 9.00-16.30	Ruumiloome protsess - protsessi AS-IS olukorra kaardistus: osapoolte tegevused ja töökorraldus	töörühm
09.05.2019 9.00-16.30	Ruumiloome protsess - protsessi AS-IS olukorra kaardistus: suur pilt – probleemide defineerimine	töörühm + huvirühmad
22.05.2019 9.00-12.00	Osapoolte ülesanded ja võimalike ümberkorralduse kohtade leidmine	töörühm
05.06.2019 9.00-12.00	Protsess – eesmärkide seadmine ja lahenduste valik	töörühm
20.06.2019 9.00-16.30	Institutsionaalsed ümberkorraldused	Töörühm
27.06.2019	JUHTRÜHMA KOOSOLEK – protsessi kaardistuse ja lahendatavate probleemide, eesmärkide valideerimine	
21.08.2019 16.00-17.00	JUHTRÜHMA KOOSOLEK – 1. augusti kabineti istungi tulemuste ülevaade ning edasiste tegevuste planeerimine	
29.08.2019 9.00-12.00	- MaRe analüüsi lähteülesande arutelu - kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted	Töörühm + RaM REHO + Maa-amet
05.09.2019 9.00-12.00	- KOV koolitused ruumiloome pädevuse tõstmiseks, sisend KEKO 2020 koolitusplaani - RaM RVO tutvustus riig äriühingutele ja sihtasutustele ootuste/tellimuste seadmise võimalustest	Töörühm + KEKO, A. Laido T. Porgand
26.09.2019 10.00-12.00	MaRe analüüsi fookused	Töörühm
03.10 .2019 9.00-11.00	JUHTRÜHMA KOOSOLEK MaRe projektijuhi valimine MaRe töörühma käskkiri MaRe analüüsi fookused	Juhtrühm
09.10.2019 9.00-16.00	Huvirühmadega tulemuste arutelu ja ettepanekud ning arvamused muudatusteks: - Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted – arutelu - Ülevaade inst. ümberkorralduste plaanist (MaRe) - Ruumiloome koolitusprogramm	Töörühm + huvirühmad
10.10.2019 10.00-12.00	Huvirühmade kohtumise tulemuste valideerimine Edasised tegevused ja kokkuvõtte tegemine	Töörühm

2. Töörühmas käsitletud teemad ja protsess

2.1 Arendustegevused

Töörühm on tutvustanud, läbi arutanud ja leidnud koostöökohti osapoolte käimasolevate arendustegevuste osas. Ühiselt jõuti tõdemusele, et mitmete ruumiloome ekspertrühmas väljatoodud probleemidega tegeletakse üksustes juba käivitatud protsesside raames. Otsustati, et neid teemasid, mis eeldatavalt saavad lahenduse teiste protsesside käigus, ei võeta põhiteemana ruumiloome töörühmas ette. Nendega tegeletakse juba käimasolevate protsesside raames edasi, tehes selleks omavahel eesmärkide saavutamiseks koostööd. Üksuste poolt veetavate arendusprotsesside juures mõisteti vajadust pöörata senisest suuremat tähelepanu seostele kogu ruumiloome valdkonnaga ning kaasates laiemat ringi huvirühmi (võttes arvesse ruumiloome töörühma osapoolte ja huvirühmade paljusust). Koostöö ja sünergia kohad, mis arendustegevustega põhjalikumalt tutvudes tekkisid, olid üheks sisendiks institutsionaalsete ümberkorralduste ettepanekute tegemisel.

2.1.1. Ruumilise planeerimise roheline raamat

Rahandusministeerium, planeeringute osakond

Ruumilise planeerimise rohelise raamatu koostamise eesmärk on analüüsida valdkonna probleemkohti ja pakkuda välja võimalikke lahendusi järgmistes valdkondades:
I Planeeringuprotsessides osalejate rollid;
II Kaasamine, planeeringuinfo edastamine koostamise ajal ja kehtestamise järgselt;
III Planeerija roll ja pädevus;
IV Ruumiline ja strateegiline planeerimine;
V Kohaliku omavalitsuse ja keskvalitsuse planeeringuinstrumendid;
VI Majanduslik tulu ja kulu;
VII Korruptsioonioht ruumilises planeerimises;
VIII Planeeringumenetluste kestus;
IX Mõjude hindamine planeeringute koostamisel;
X Planeeringute koostamise rahastamine.

Ruumilise planeerimise rohelise raamatu väljund on omada selget ülevaadet valdkonna kitsaskohtadest ning fikseerida muudatusvajadused, et võimaluse avanedes ning asjakohastel puhkudel kiiremini vajalikke muudatusi ellu kutsuda - seda kas õigusloome, metoodiliste juhiste, kompetentside loomise vmt kaudu. Link Ruumilise planeerimise rohelise raamatu tööversioonile ja lisamaterjalile on kättesaadav https://planeerimine.ee/prr/prr-materjalid/
Ruumilise planeerimise roheline raamat valmib jaanuariks 2020.

2.1.2. Talumishuvi mõjuanalüüs

Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium

Eesmärk on analüüsida ettevõtte tegevuskoha kohaliku omavalitsuse, kohaliku kogukonna ja kohaliku elaniku rahalise kasu (kohaliku kasu) instrumente ning kokkulepete seadustamise mõju kohaliku kasu realiseerimisele ning leida parim õiguslik lahendus probleemi lahendamisel.
Analüüsitakse järgnevaid juhtumeid:

- Maatulundusmaa või metsamaa muutmine elamumaaks või äri-toomismaaks detailplaneeringuga.
- Olulise ruumilise mõjuga ehitise, nt. suurem tehas rajamine (nt. ettevõtte rahaline panustamine väljaspool planeeringuala paikneva taristu rajamisse)
- Mobiilside masti rajamine eramaale.
- Kaevandamine. Kokkulepped kohaliku omavalitsuse üksuse või naaberkinnistute omanike ja ettevõtte vahel kaevandamisloa menetluse käigus juhtudel, mil kaevandamisel ei maksta keskkonnatasusid (näiteks kruusa, liiva kaevandamisel eraomandis oleval kinnistul).
- Tuulepargi rajamine.

Talumishuvi käsitleva uuringu valmimise tähtaeg on kevad 2020 ning kooskõlas VVTP p annab riigihalduse minister ülevaate uuringu tulemustest VVsele mais 2020.

2.1.3.X-GIS 2 arendus

Maa-amet

Olulisemad uuendused X-Gis 2 osas on universaalne otsingukast, kihtide kataloog, minu kaardirakendus, järjehoidja, minu kihid, nutiseadmete tugi, eksport, kaartide võrdlemine, kaardigruppide eelvaade.

2.1.4.Maakatastripidajale esitatud detailplaneeringute haldamine

Maa-amet

Vastavalt Planeerimisseaduse § 139 lg saab maakatastri pidaja koos kehtestatud detailplaneeringuga andmed masinloetaval kujul planeeringu kehtestamisega jõustunud maakasutus- ja ehitustingimuste ning kitsenduste kohta. Maa-ameti baasis on 2019. aasta seisuga kokku 16 796 planeeringuala ning 2184 planeeringu dokumendid on avalikult kättesaadavad. Alates 01.01.2016 on lausaliselt üle Eesti kõik kehtestatud ja kehtetuks tunnistatud detailplaneeringud korrastatud kujul olemas. Kui 2016. aastal esitati 25% detailplaneeringutest Maa-ametile paberil, siis 2019. aastal esitati paberkandjal planeeringuid 2 tk.

2.1.5.Planeeringute registri arendus

Rahandusministeeriumi planeeringute osakond

2018. aasta seisuga tehtud uuringu alusel ei ole Eestis kehtivad planeeringud (ca 15 000 tk) kättesaadavad ühtsest andmekogust ning nendest ainult ligikaudu kolmandik on kättesaadavad digitaalsena töödeldaval ja kasutataval kujul. Kohalikud omavalitsused säilitavad/avaldavad oma planeeringuid kodulehtedel, dokumendihaldussüsteemis ning tihtipeale ei viida planeeringutesse sisse kehtestamise järgselt tehtud muudatusi. Sellest tuleneb kõigile planeeringuandmete kasutajatele täiendav ajakulu kehtivate planeeringuandmete hankimisel.

Oluline samm eeltööna registri tarbeks on planeeringutele ühtsete nõuete esitamine nende digitaalse vormistamise kohta. PlanS § 3 lg 6 alusel on sellekohane ministri määrus jõustunud 1. novembrist 2019. Teiseks on vajalik alustada keskse riikliku kohustusliku andmekogu loomist, mis sisaldaks avaandmetena kehtivaid ja ajakohaseid digitaalseid planeeringuandmeid ning oleks ristkasutatav muude andmekogudega. Eeltöö andmekogu

loomiseks on käimas ning selleks tehakse tihedat koostööd nii MKM-i ehitisregistri arendajate kui ka Maa-ameti esindajatega.

Andmekogu eeldatav käivitamise aeg on 2022 aastal (eeldusel, et SF vahenditest tuleb positiivne rahastamisotsus lähiajal).

2.1.6.Riigi maareservi analüüs ja riigi maavajaduste ajakohastamine

Keskkonnaministeeriumi riigivara osakond

Analüüsi eesmärgiks on välja selgitada riigi ülesanneteks vajalik maa (riigi maareserv), samuti potentsiaalselt müügiks või rendiks sobilik riigimaa. Juulis 2018 oli Keskkonnaministeeriumi valitsemisel ca 36,6% Eesti Vabariigi maismaast (1,59 mln ha, 93% riigimaast), RMK haldab sellest ca 1,42 mln ha ning Maa-amet ca 171 000 ha. 2019. aastaks on kõik ministeeriumid teada andnud oma valitsemisalas strateegiliste eesmärkide elluviimiseks lisamaa vajadustest (kohaliku omavalitsuse täpsusega) ning eesmärk on kanda need Maa-ameti geoportaali loodud ministeeriumite huvide kaardirakendusse. Riigi maavajaduste täpsustamine koostöös Maa-ameti ja RMK-ga jätkub.

2.1.7.Ehituse pikk vaade

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakond

Ehituse pika vaate visioonidokumendis on plaanis käsitleda alljärgnevaid teemasid:

- E-ehitus
- Automatiseerimine
- Tehaseline ehitamine
- Eksport
- Kliimasäästlikud lahendused
- Elamumajandus
- Juhtimine ja koostöö
- Pädevus

Laiapõhjalist kaasava protsessi tulemusena peaks sündima visioonidokument, mis kirjeldab ehituse pika vaate terviklikku kontseptsiooni, eesmärke, mõõdikuid, ajakava ja rakendamiseks vajalikke tegevusi. Protsessi käigus hinnatakse majanduslikud mõjud (RE ja SKP) ning valdkondliku teadlikkuse tõstmiseks kajastatakse info veebilehel.

2.1.8.Ehitisregistri arendused

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakond

Ehitisregistris tehakse miljoneid otsepäringuid kuus, rohkem kui 32,5 tuhat menetlust aastas, 4500 kasutajat päevas ning 800 000 (siiani kuni 1 miljonit) X-tee päringut kuus. Registris on üle 5M dokumendi, neid lisandub igas kuus 170 000.Ehitisregistri arendustega soovitakse menetlusprotsessid muuta lihtsamaks, läbipaistvaks ja kasutajakesksemaks. Uuendada planeeritakse ka kasutajatuge, kasutajaliidest ja EHRi andmekvaliteeti.

2.1.9.E-ehituse platvorm ja ehitatud keskkonna digitaalne kaksik

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakond

E-ehituse platvormi üheks eesmärgiks on integreerida omavahel kõik ehitistega seotud avalikud andmebaasid ja registrid, võimaldades luua Eesti ehitatud keskkonnast terviklik digitaalne kaksik. E-ehituse platvormi kaudu peaks tulevikus ehitise elukaarega seotud standardiseeritud ja usaldusväärne info liikuma üle terve elukaare osapoolte vahel kadudeta.

E-ehituse platvorm on oma olemuselt integratsioonikeskkond, mille loomisega ei planeerita muudatusi juba olemasolevatesse ja kasutatavatesse süsteemidesse, vaid luuakse eeldused andmevahetuse realiseerimiseks. Nii muudetakse avaliku sektori tööprotsesse ja informatsioonivahetust tõhusamaks ja läbipaistvamaks. Ühtlasi loob see erasektorile võimaluse ja eeskuju, et optimeerida protsesse ning arendada uusi lisandväärtusi pakkuvaid tooteid ja teenuseid.

2.1.10.Transpordi ja liikuvuse arengukava

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi transpordi arengu ja investeeringute osakond

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on koostöös huvigruppide ja rahvaga koostamas transpordi ja liikuvuse arengukava aastateks 2021–2030. Arengukava väljatöötamise eesmärk on tagada järgmiseks kümneks aastaks ohutu ja tehnoloogiliselt uuenduslik transpordisektor, arendades samal ajal ka logistikasektori konkurentsivõimet. Eelkõige soovitakse leida viise, kuidas pöörata rohkem tähelepanu keskkonnakaitsele, digitaliseerimisele ja Eesti ühenduvusele maailmaga.

2.1.11. Riigi hoonestatud kinnisvarasse investeerimisega seotud arendustegevused

Rahandusministeeriumi riigivara osakond

Riigi kinnisvarategevuse strateegia (2007) kohaselt on riigi funktsioonide täitmiseks vajaliku kinnisvara arenduse, haldamise ja korrashoiu kompleksse ning koordineeritud juhtimissüsteemi loomine Rahandusministeeriumi ülesanne. Süsteemi toimimise õiguslikud alused on riigivaraseaduses ja selle alamaktides (üürimäärus). Riigi omandis ja lepingutega kasutusse võetud kinnisvara üle arvestuse pidamiseks on loodud riigi kinnisvararegister. Juurutamisel on riigi hoonestatud kinnisvara optimeerimise, planeerimise ja eelarvestamise protsesse korrastav juhtimissüsteem (HOPE). Rohkem informatsiooni leitav siit: https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigi-kinnisvararegister/strateegia/kinnisvara-koondaruanded

https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigi-kinnisvararegister/strateegia/hope

HOPE rakendamisega tagatakse:

- Kinnisvaraotsustega seotud osapoolte õiguste, kohustuste ja vastutuse selgus ning ühtne arusaam otsustusprotsessidest. Üldine suund on viia väiksemahulisemad üksikotsused Vabariigi Valitsuse tasemelt valitsemisala tasemele, Vabariigi Valitsus saaks keskenduda suurte strateegiliste investeeringute otsustamisele, kus tuleks parandada otsustusprotsessi.
- Pikaajalisema planeerimise vaate (20 aastat) tekkimine riigi investeeringuvajadustest kui seni riigi eelarvestrateegias (4 aastat).

- Kõikide protsessis osalejate informeeritus kinnisvara juhtimiskavades oleva infoga varade prioriteetsusest, kasutusest, seisukorrast, investeeringuvajadusest, kuludest, peamistest võtmenäitajatest jms, see võimaldab paremini diferentseerida investeeringuid nende olulisus järgi. Varasemalt selline ülevaade puudus, esmakordselt tekkis see 2018. aastal, mil alustati kinnisvara juhtimiskavade koostamist. Kinnisvara kui ressursi planeerimisel tekib seos strateegilise planeerimisega (programmidega). Ruumilise planeerimisega seost parandavad HOPE arendused selliselt, et investeeringute otsustusprotsessidesse saab integreerida ruumimõjudega arvestamise nõudeid ja juhtnööre.

Investeeringute diferentseerimist otsustusprotsessis nende olulisuse järgi ja investeeringuprojektide süsteemsemat hindamist soovitasid Eestile ka Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) eksperdid, kes hindasid 2018. aastal Eestit PIMA (*Public Investment Management Assessment*) projekti raames. Raportiga võimalik tutvuda siin: https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/Riigieelarve_majandus/estonia-pima-final-report.pdf Samuti viitas IMF vajadusele oluliselt parandada tervikülevaadet portfellist ja investeeringute sidumist strateegiliste arengukavadega, mis on ka peamised nn HOPE juhtimissüsteemi nurgakivid.

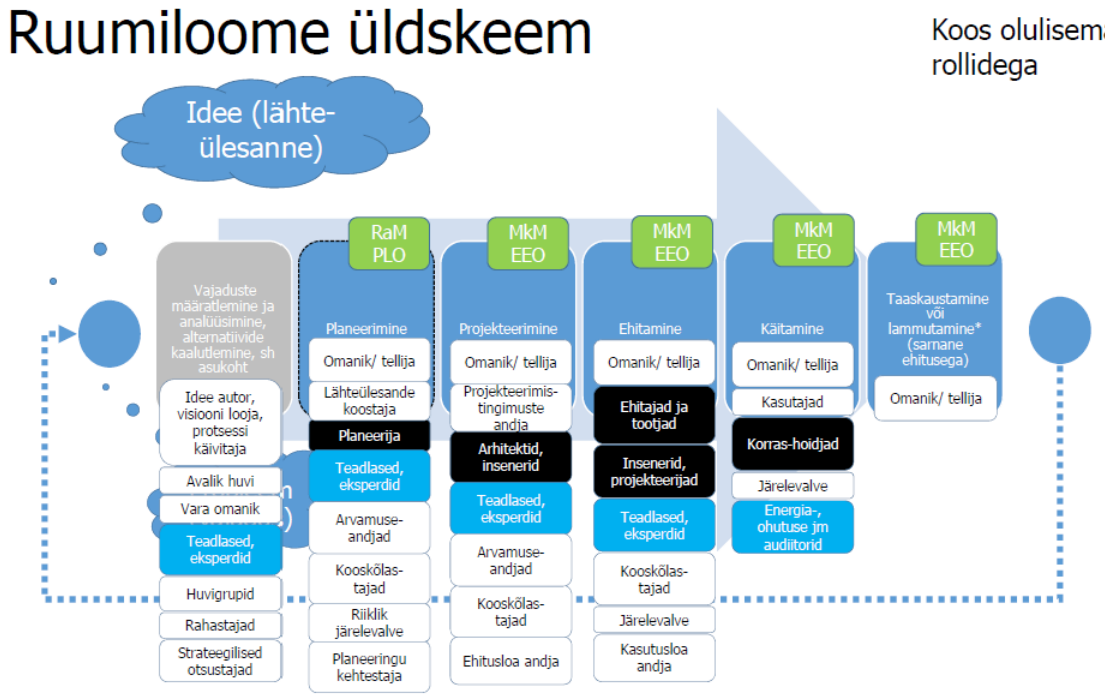
Tervikliku juhtimissüsteemi (HOPE) projekti rakendamine täismahus on võimalik praeguse ajakava järgi alates aastast 2023. Lõpptähtaeg sõltub infosüsteemide arenduste rahastamisest, kuna eeldab riigi kinnisvararegistri uuendamist ja selle lisarakenduste väljaarendamist. HOPE rakendamise eelduseks on ka õigusaktide muutmine ning töötajate kompetentside arendamine (koolitused).

Vabariigi Valitsuse Tegevusprogrammis on riigi kinnisvara ja investeeringutega seotud tegevused:

- Analüüs ja ettepanekud riigi kinnisvarapoliitika kohta (mai 2020, riigihalduse minister);
- Analüüs ja ettepanekud Eesti avaliku sektori investeeringute korraldamise tõhustamiseks (september 2020, rahandusminister ja kõik ministrid oma valitsemisalas)

2.2 Ruumiloome protsess

Selleks, et edasi liikuda ekspertrühma esitatud probleemkohtade ning lahendusvariantide aruandest konkreetsemate tegevuste juurde oli vajalik töörühma liikmete vaheline konsensuse saavutamine ruumiloome protsessi, selle osade ja vastutajate osas. Ruumiloome protsessi loomise läbirääkimiste tulemusena oli erinevatele osapooltele üheselt arusaadav probleemide liigitumine, protsessi alamosade eest vastutavad osapooled ning protsessi alamosadesse suhestuvad teised osapooled. Ruumiloome protsessi üldskeem on kirjeldatud alloleval joonisel.

Töörühma edasiste ettepankutel tegemisel ja arutamisel lähtuti kahest protsessi kaardistamisel välja joonistunud probleemist. Esiteks, probleemid ehitistega, mis ei vasta kvaliteetse ruumi põhimõtetele on sageli tekkinud skeemil märgitud nn hallis kastis, mille osas täna riigis poliitika kujundajat, koordineerijat ei ole kokku lepitud. Riigiasutused lähtuvad oma investeeringute planeerimisel eelkõige strateegilistest ehk valdkondlikest arengukavadest tulenevatest vajadustest ruumi funktsionaalsusele, kuid ruumilise planeerimisega on investeeringuotsuste seosed ebaühtlased (keskne koordineerija puudub, erinevatest allikatest rahastatud investeeringutel on erinevad nõuded investeeringute analüüsile ja erinevad otsustusprotsessid).

Teiseks, ruumiloome protsess on killustunud Rahandusministeeriumi planeeringute osakonna ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna vahel ning ruumiloomel kui tervikprotsessil vastutajat ei ole.

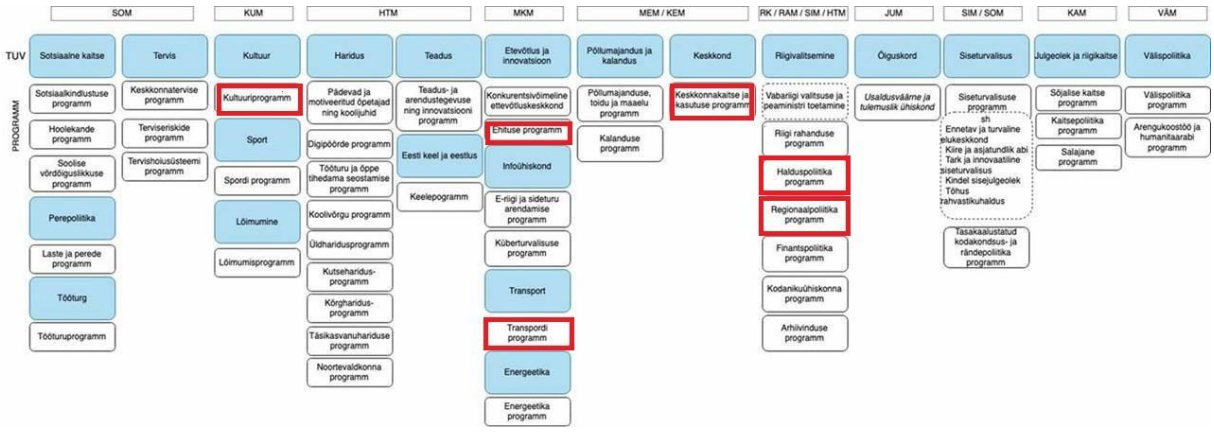
2.3 Ülesannete jaotus

2.3.1 Osapoolte ülesannete kaardistus

Selleks, et välja pakkuda ettepanekuid institutsionaalseteks ümberkorraldusteks, kaardistati esmalt osapoolte ruumiloomega seonduvad ülesanded, üksuste põhifunktsioonid, seonduvad arengukavad ja strateegiadokumendid, strateegiline vaade tegevuspõhise eelarve programmide kontekstis, tegevuskulud, kliendigrupid, partnerid ja huvirühmad, infosüsteemid ning ruumiloomega seotud komisjonide töös osalemine. Kaardistuse tulemustega kokkuvõttev võrdlustabel on lisatud lõpparuandele (lisa 1).

2.3.2.TERE

Kujundamaks ühtset nägemust kokkupuutepunktidest strateegilise planeerimise valdkonnas, analüüsiti kõigi puudutatud osapoolte tegevuspõhisele eelarvestamisele ülemineku raames koostatud programmdokumente ning fikseeriti ruumiloomega seotud valdkondade killustatud paiknemine TERE programmipuus. Samuti tuvastati, et kvaliteetse elukeskkonna arendamisel puudub ühtne vastutaja – vastutus on hajutatud erinevate ministeeriumide vahel. Vastutuse jagunemine erinevate osapoolte vahel võib olla lõppeesmärki arvestades ka positiivne. Kui arvestada, et ruumiloome oma olemuselt ongi valdkondade ülene funktsioon, siis kui osapooli on protsessis palju, on hea elukeskkond kõikide ühine vastutus ning seega peaks olema märkamist ja kvaliteetse ruumi põhimõtetega arvestamist oluliselt rohkem kui ühe vastutaja määramisel.

2.3.3. Eesti 2035

Arutledes ühtse ruumiloome poliitika hetkeolukorra ning tuleviku plaanide üle, jõudis töörühm arusaamisele, et strateegilisel tasandil on ühtse ruumiloome poliitika kõige valdkondade ülesemaks visioonidokumendiks Eesti 2035 suund ühiskonna vajadustele vastava kvaliteetse ruumi ja taristu kujundamine. Tõdeti, et kuigi erinevad valdkonnad annavad oma funktsioonidega seotud sisendeid Eesti 2035 protsessi, on suur oht, et kvaliteetse ruumi teema ei saa terviklikult käsitletud, sest puudub üks konkreetne vastutaja.

Lisaks käesoleval hetkel kehtivatele ruumi kvaliteedile suunatud strateegilistele dokumentidele (sh. ÜRP 2030) on töörühmal ootus, et tulevikus on valdkondade üleseks oluliseks visioonidokumendiks ka Eesti 2035+.

ARENGUD EESTIS

ARENGUVAJADUS

ÜHISKONNA VAJADUSTELE VASTAVA KVALITEETSE RUUMI JA TARISTU KUJUNDAMINE

- Planeerida elukeskkonda ühiskonna vajaduste ja kliimamuutustega arvestavalt
- Planeerida ja korraldada eri transpordiliike terviklikult ning paindlikult
- Arendada transpordiühendusi Eesti jaoks suurimate partnerite ja turgudega
- Juurutada efektiivsemalt e-teenuseid
- Luua ruumi planeerimisel ja transpordi korralduses uute lahenduste kasutusele võtmist soosiv õiguskeskkond
- Võtta elukeskkonna arendamisel kasutusele säästvad ja arukad lahendused
- Arendada välja paindlik ja individuaallahendusi toetav veetaristu maapiirkondades
- Panustada ELis seatud kliimaeesmärkide saavutamisse
- Arendada välja 5G taristu
- Ehitada välja alternatiivkütuste taristu
- Ehitada aastaks 2030 välja ELi transpordi põhivõrk vastavalt TEN-T kavale
- Võimaldada ELis taastuvenergia koostöömehhanisme ja –projekte ning tagada energia varustuskindlus

3. Ettepanekud institutsionaalseteks ümberkorraldusteks ruumiloome valdkonnas

3.1.Ruumiandmete arenduse ja halduse funktsiooni konsolideerimine

Töörühm jõudis järeldusele, et oleks otstarbekas ruumiandmete infosüsteemide tehniline haldamine ja edasine arendamine viia kokku ühte rakendusasutusse. Kõik ehitatud ja loodusliku keskkonnaga seotud andmete/infosüsteemide haldamine peaks olema ühes asutuses, et neid saaks omavahel võimalikult hästi integreerida. Samuti on tegemist selgelt mitte poliitika kujundamise vaid rakendusliku iseloomuga tegevusega.

Ruumiandmete infosüsteemide registritena käsitleb töörühm eelkõige:

- Maa-ameti infosüsteemid (geoportaal, maakataster.)
- planeeringute register
- ehitusregister
- e-ehituse platvorm, 3D-kaksik
- riigi kinnisvara register
- kultuurimälestiste register

Lisaks on taustal vaja arvestada järgmiste ruumi andmeid loovate platvormidega, nt:

- EELIS
- Maanteeameti teeregister
- KOVide teede registrid
- jt.

Ümberkorralduse kavandamisel ja elluviimisel on oluline arvesse võtta, et ei planeerita nö „mammut-infosüsteemi“, vaid lähenetakse pigem infoühiskonna arendamisel prioriteetse mikroteenuste põhise arhitektuuri loogika kohaselt. Mikroteenuste põhine arhitektuur võimaldab liikuda oluliselt tõhusamate andmebaaside ja infosüsteemide korralduseni, kui riigis täna eksisteerib.

Infosüsteemide arendamise suunamise kaudu nii sisuliste otsuste kui ka rahastamise otsustega kujundavad ministeeriumid valdkonna poliitikat. E-ehituse platvormi ja sealhulgas EHR-i arendamine on poliitika kujundamine, et muuta sektorit tõhusamaks ja läbipaistvamaks (sektori digitaliseerimise, automatiseerimise läbi). Sarnaselt annab ka tulevane planeeringute infosüsteem võimaluse ühtlustada ning tõsta planeeringute kvaliteeti, tõhustada menetlusi ja luua uut kvaliteeti. Mõistlik oleks säilitada ministeeriumis strateegiline juhtimine ning sisu pädevus, et arendusi suunata (mida kellele ja milleks arendatakse), kuid infosüsteemide jooksev arendamine ja haldamine korraldada ühtses kompetentsikeskuses.

Ruumiandmete infosüsteemide konsolideerimine võimaldab luua madalamate kuludega suuremat kvaliteeti, vähendada menetlusvigade hulka ning teenindada erinevaid osapooli kvaliteetsemate ja hõlpsamini kättesaadavate ruumiandmetega. Küsimus on maksumaksja raha otstarbekas kasutamises selleks, et ühtsete ruumiandmete ja nende ühtse kasutamise abil füüsilise keskkonna väärtust tõsta. Mida ühtsemalt eelnimetatu on korraldatud, seda tõhusam on X-tee kasutamine. X-tee võimalusi kasutatakse täna laialdaselt nii suurte kui ka väikeste

infosüsteemide andmevahetuses. Lisaks oleks kliendi vaates parema teenuse pakkumise huvides võimalik luua teenusena üks aken kodaniku ja ka ametnike jaoks, kust saab tema rollist lähtuvaid päringuid kiiresti teha.

Ruumiandmete arendamise ja haldamise funktsiooni konsolideerimisel on võimalus pakkuda kliendile senisest kvaliteetsemat teenust. Vajalik on läbi viia detailsem analüüs funktsioonide konsolideerimise võimaluste kohta.

Otstarbekas on teha ülevaade erinevate ehitiste infot hoidvate andmebaaside ja registrite kohta, et leida optimeerimise kohti.

Selleks, et infosüsteemide haldamine ja edasine arendus maksimaalset sünergiat ja kasu tooks, on vaja läbi mõelda vastav strateegia ja ressursside jaotus. Maa-ameti olemasolev taristu ja kompetents on küll väga hea, kuid uute vastutusvaldkondade lisandumisel tuleb teha läbi põhjalik organisatsiooni muudatus. Uus loodav ühendamet peab kujunema kompetentsikeskuseks ning ootus ametile on suurem kui vana Maa-ameti ja liidetavate funktsioonide elluviimise summa.

Edasise analüüsi käigus on vajalik kriitiliselt hinnata ka registrite üle andmise võimalikku aega. Osapooled on seisukohal, et registrite üle andmine saab toimuda mõistliku aja jooksul kui kriitilisemad pooleliolevad ja juba rahastamisotsustega kaetud arendused on tehtud ehk mitte enne 2022. aastat.

Lisaks on valitsemisala IT asutus – KEMIT, täna riigi IT asutustest kõige väiksem ning töörühma hinnangul ei ole praeguses seisus võimeline võtma lisaks väljapakutud suuri arenduse kohustusi. Ruumiandmete kompetentsikeskuse loomisel Maa- ja Regionaalameti (MaRe) juurde on vajalik analüüsida KEMITi ümber korraldamise võimalusi ning kaalutleda erinevaid keskse asutuse võimalusi (KEMIT, RIA, RIKS). Kui MaRe luuakse, võiks konsolideeritud lahendus olla ka MaRe all (eeldusel, et on loodud vajalik IT-alane võimekus). Vajalik on põhjalikumalt kokku leppida MaRe juhtimismudel, et kõigi valdkondade poliitika kujundamise huvid oleksid rakendamistegevustes arvesse võetud.

3.2. Maa- ja regionaalameti (MaRe) moodustamine

Töörühma ettepanekuks on moodustada ruumiloome valdkonna kompetentsikeskus Maa- ja Regionaalamet (MaRe), mis täidaks seniseid Maa-ameti funktsioone, millele antakse üle Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna (REHO) funktsioonid ja lisatakse uued ruumiloome funktsioonid, mida hetkel ei ole riigi tasandil täietud või on täidetud ebapiisavalt.

Regionaalarengu eesmärgi vaatest oleks suur väärtus sellel, kui lähendada üksteisele või tuua kokku regionaalarengu, ruumi kvaliteedi/planeerimise, elamumajanduse arengu ja arhitektuuri valdkonna kompetents. Uue ühendameti loomise käigus on otstarbekas see läbi viia selliselt, et tekiksid tugevad planeerimise, arhitektuuri ja järelevalve/õiguse alased meeskonnad, kes on võimelised ka tänasest enam ülesandeid kandma. Näiteks riigi strateegilistes dokumentides talletatud huvide eest seismine planeeringute nõustamisel/järelevalve tegemisel, riigi nõustamine regionaalarengu perspektiivist uute ehitiste kavandamisel ja toetusmeetmete (nt elamuinvesteeringud või linnasüdamete tugevdamine) loomisel.

Riigis regionaalse tasandi ruumilise planeerimise eest vastutav üksus koos Maa-ameti inimestega regioonides tekitaks tõenäoliselt suurema sünergia kui olukord, kus maaga ja ruumiandmetega seotud info on ühes ametis ning ruumilise arengu eest vastutav üksus omaette teises organisatsioonis.

Regionaalplaneerimise üksuse abiga oleks võimalik riigil ise oma maale ka planeeringuid koostada, või miks mitte vajadusel taktikaliselt sobivalt tarvilikke maid eelnevalt ka omandada. Strateegiline omandamine ja arendamine peaks olema üks oluline riigi regionaal- ja majanduspoliitika meede. Ka olulise transpordisõlme kavandamisel võiks selle juures koostöös kohaliku kogukonnaga tõsiselt kaaluda ettevalmistuste tegemist elu- või äripiirkonna kujundamiseks.

Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna (REHO) ülesannetest kaalutakse ühendametisse järgmiste funktsioonide viimist:

- maakonnaplaneeringute koostamise korraldamine
- järelevalve teostamine kohaliku omavalitsuse üksuste planeeringute üle
- KOV üksuste nõustamine planeeringute küsimustes
- kohanimede korraldus
- asustus- ja haldusjaotuse korraldus
- punktis 3.1 viidatud registrite haldamine.

MaRe-sse tekkiv tugev ruumiloome valdkonna kompetentsikeskus saaks edaspidi täita ka ülesandeid, mida hetkel ei ole riigi tasandil täietud või on täidetud ebapiisavalt:

- planeeringute järelevalve;
- kohalike omavalitsuste planeeringute alane nõustamine (sh nt regionaalplaneerimise spetsialist, arhitekt ja valdkonda tundev jurist oleks minimaalne tiim, kes peavad olema esindatud);
- ettepanekute tegemine planeerimis- ja projekteerimisteenuste hangete (sh ideevõistluste) korraldamiseks ning avaliku ruumi, taristu ja ühistranspordisüsteemi arendamiseks;
- riigi ametiasutustele piirkondades ruumi otsuste tegemisel asjakohase toe ja teabe pakkumine (tarvilikud ruumiandmete taustaanalüüsid, seisukohad ja arvamused objektide asukohavalikute vmt kohta, arendustega seotud muude ruumi kvaliteedile suunatud detailsemate soovituste andmine planeerimiseks, ehitamiseks, erinevate väärustega arvestamise jälgimine loodus –ja muinsuskaitse, rohevõrgustikuga seonduv jne)
- ruumipädevuse tõstmine avalikus sektoris läbivalt: ruumiloome probleemistiku ning konteksti avamine elukeskkonna arendamise tervikvaatest lähtuvalt, ruumiloome valdkondade uuringute ja projektide sidus koondamine ja analüüs, kogemustele tuginevalt omavalitsustele ja arendajatele vastavate abi- ja juhendmaterjalide koostamine ning koolituste korraldamine.

Arvestada tuleb, et funktsioonide ülevõtmisel ei pruugi ülesanded samaks jääda. Samuti ei pruugi olla vajadust üle võtta kõiki töötajaid, võib-olla vajadus uute kompetentside järele.

3.3. Ruumipoliitika kujundamise konsolideerimine

MaRe loomise juures on oluline teha otsus millise või milliste valitsemisalade alla ühendamet kuuluma hakkab. Maa-amet paikneb Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas, kuid ameti ümberkujundamisel Maa- ja Regionaalametiks lisanduvad ühendametisse olulised rakendusfunktsioonid Rahandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Kultuuriministeeriumi poliitika kujundamise üksuste koordineerimisvaldkondadest. Ministeeriumid soovivad ümberkorralduste analüüsi käigus jõuda selgusele milline saab olema MaRe juhtimismudel olukorras, kus üks amet saab poliitika kujundamise osas suuniseid erinevatest ministeeriumidest. MaRe juhtimismudeli osas leidis töörühm, et võimalus on kas luua uus juhtimismudel koostöö soodustamiseks või konsolideerida poliitika kujundamine valdkondades, mis annavad MaRe rakenduslikele ülesannetele poliitika soovitusi.

Analüüsiti viit stsenaariumi, vt p 3.3.1-3.3.6. Juhtrühm otsustas p 3.3.5 kirjeldatud stsenaariumi kasuks (ruumiloome poliitika kujundamiseks uue koostöömehhanismi väljatöötamine ilma institutsionaalsete muudatusteta). Koostöömehhanism ilma institutsionaalse muudatuseta eeldab vastava alusdokumendi (näiteks arengukava) olemasolu, mis suunab erinevate eesmärkidega valitsusasutused ühtselt kokku lepitud suunas.

3.3.1. Ühtne ruumiloome poliitika kujundamine Keskkonnaministeeriumis (KeM) (MKM EEO, RAM PLO, KUM arh.nõunik)

Plussid:

- Lihtne juhtimismudel ühtseks ruumiloome poliitika kujundamiseks ning lihtne ruumipoliitika suunaja MaRe-le.
- Arvestades, et Maa-ameti praegused funktsioonid - katastriteenuste ja -andmete haldamise korraldamine; katastriandmete ajakohasuse ja usaldusväärsuse ning avalikkusele kättesaadavuse tagamine; maareformi läbiviimise suunamine, koordineerimine ja kontrollimine ning maa riigi omandisse jätmine; ruumilise planeerimisega seotud ülesannete täitmine; hoonestamata riigimaade haldamine; KeM riigimaade üle arvestuse pidamine; maakorraldusega seotud ülesannete täitmine; geoinformaatika-alase tegevus ja Eesti ruumiandmete infrastruktuuri haldamine; topograafiliste nähtuste andmete kogumine ja haldamine; geodeesia, kartograafia ja fotogramm-meetria alaste tegevuse korraldamine ning satelliitkaugseirel põhinevate riiklike teenuste arendamine; geoloogia-alane tegevus; aeropildistamise korraldamine; maa hindamisega seotud tegevuste korraldamine; riigi andmekogude arendamine ja haldamine – jäävad moodustatavasse Maa- ja Regionaalametisse, siis ka edaspidi täidab amet Keskkonnaministeeriumi valitsemisalasse jäävaid funktsioone.
- KeM-i põhimäärusest tulenev eesmärk on tagada looduskasutuse ja keskkonnakaitse, majanduse ja sotsiaalsfääri tasakaalustatud areng, selle saavutamiseks vajaliku hästitoimiva süsteemi tagamine ning keskkonnakaitseks eraldatavate vahendite sihipärane ja läbimõeldud kasutamine. Kattub tugevalt ruumiloome põhialustega.
- KeM-ile kuulub pindalaliselt ca 93% kogu riigi maaportfellist, ca 1/3 Eesti Vabariigi territooriumist. Sellest pindalaliselt üle 90% haldab RMK, kelle poolt täidetavate metsamajandamislike ja looduskaitseliste ülesannete planeerimist on keeruline ja ebasoovitatav Keskkonnaministeeriumist lahti siduda

- KeM-is ja KeM-i valitsemisalas, sh Maa-ametis ja RMK-s on tugev planeerimisealane ning oma valitsemisala sees maa- ja kinnisvarapoliitika kujundamise ja rakendamise kompetents ning kvaliteetsed alusandmed heade ruumipoliitiliste otsuste tegemiseks
- Maareformi läbiviimise, riigimaa haldamise, riigimaa müügi ja kasutamiseks andmise valdkondades on välja kujundatud tõhusad ja minimaalse bürokraatiaga koostöövormid Maa-ameti ja RMK vahel
- Ruumipoliitiliste tegevuste liitmine KeM-i ja Maa-ametiga ei nõua suuri ümberkorraldusi. Sh asuvad KeM-i valitsemisala asutused üle terve Eesti suuremates keskustes, mis hõlbustab ruumipoliitika rakenduslike funktsioonide täitmist koha peal. Side regioaalvaldkonnaga tugevneb.
- KeM-il on pikajaline tõhus koostöö KOV-ide, teiste riigiasutuste ja erasektoriga seoses maakatastri pidamise, maareformi läbiviimise, planeerimise- ja maapoliiitka alase tegevuse, riigimaade müügi ja kasutamiseks andmise, aadressiandmete haldamise, kinnisvaratehingute andmebaasi pidamise jne valdkondades.
- KeM-i valitsemisalas toimub laialdane ruumiandmetega, maakatastriga, geoloogiaga, valitsemisala-sisese kinnisvarapoliitikaga, geodeesiaga, geoinformaatikaga, maareformiga seotud õigusloome, mis on vahetult seotud ruumiloome kujundamisega.
- KeM-i valitsemisalas asub riigi maakataster, mille pidamise eesmärk on kinnisasja piiri ja ruumilise ulatuse, maa väärtuse, maa looduslikku seisundi ja maa kasutamist kajastava informatsiooni registreerimine katastris ning informatsiooni kvaliteedi, säilimise ja avalikkusele kättesaadavuse tagamine.
- KeM-i hallata oleva riigi maakatastri ja Eesti Topograafia andmekogu andmeid, sh Maa-ameti kaarte ja geoinfoteenuseid ning kaardirakendusi kasutavad juba praegu erinevad ministeeriumid (SiM, JuM, MKM, KuM jt) enda riiklike teenuste pakkumiseks ja ruumiotsuste tegemiseks.

Miinused:

- Ühte kohta võib koonduda liiga palju valdkondlikke funktsioone ja kompetentsi
- Risk, et nõrgeneb side strateegilise planeerimisega ja investeeringute juhtimisega
- Risk, et planeerimise õigusloome ei ole enam nii tihedalt seotud regionaalpoliitika valdkonnaga
- KeM-i põhimäärusest tulenev eesmärk on looduskasutuse ja keskkonnakaitse, majanduse ja sotsiaalsfääri tasakaalustatud areng, mis on küll seotud, kuid mitte hõlmav eesmärk ehitatud keskkonna jätkusuutliku planeerimise, väljaarendamise ja vastavate investeeringute juhtimise suhtes.

3.3.2. Ühtne ruumiloome poliitika kujundamine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis (MKM) (MKM EEO, RAM PLO, KUM arh.nõunik)

Plussid:

- Lihtne juhtimismudel ühtseks ruumiloome poliitika kujundamiseks, lihtne ruumipoliitika suunaja MaRe-le
- MKM-i põhimäärusest tulenev eesmärk on majanduse konkurentsivõime kasv ning tasakaalukas ja jätkusuutlik areng. Kattub otseselt ruumiloome põhialustega. Ehitus- ja elamuvaldkonna poliitikat kujundav visioonidokument näeb ette, et ehitusvaldkond peab järgneva kümne aasta jooksul muutuma tootlikuks, säästlikuks ja nüüdisaegseks, juhindudes sektoris kokku lepitud põhimõtetest ja tegevustest, mis panustavad maksimaalselt majanduskasvu, heasse ruumiloomesse ja elukeskkonna kvaliteeti.

- MKM-l on tervikuna tugev kompetents ja pidev toimiv koostöövõrgustik valdava osa ehitatud keskkonna teemade suhtes (ehitus- ja kinnisvarasektor, elamud, teed, raudteed, lennujaamad, sadamad, energeetika, sidetaristu jms). Vähendame killustatust ja loome terviklikuma ehitise elukaart mõjutavate poliitikakujundajate võrgustiku.
- MKM-l on toimiv ja järjepidev kontakt KOV-de ja valdkonna ettevõtlussektoriga
- Ehitusseadustiku haldamine on MKM-i ülesanne. Sellel on otsene mõju kõigile ehitus- ja kinnisvaravaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele ja seega on MKM-l "ruumiloojatega" vahetu kontakt. MKM-l on mandaat ja kogemus, millega viia ellu Eesti 2035 ühe strateegilise sihi „Eesti on parim koht elamiseks“ eesmärke. Nimelt, Eestis on inimeste vajadusi arvestav, mugav, ligipääsetav, hästi ühendatud, turvaline ja nutikalt korraldatud elukeskkond. Eesti 2035 töödokumendis "Ühiskonna vajadustele vastava kvaliteetse ruumi ja taristu kujundamine" loetletud alateemad on valdavalt MKM-i valitsemisalas
- MKM-l on olemasolev ning kiirelt arenev laiapõhjaline infoühiskonna ja digitaliseerimise valdkonna kompetents, mille alusel on võimalik juhtida nii ruumiandmete poliitikat kui ka suunata sektori digitaliseerimist ja automatiseerimist. E-riigi poliitikat kujundab MKM.
- Suur osa ruumiandmetega seotud teenuste arendustest leiavad aset MKM-s (EHR, e-ehituse platvorm, ehitatud keskkonna 3D kaksik, võrgurajatiste andmebaas, teede infosüsteem TEIS ja teised ruumi käsitlevad infosüsteemid).
- MKM-l on ehitus- ja elamumajanduse valdkonna pidev rahvusvaheline koostöökogemus, kontaktivõrgustik, ühised projektid ja erialateadmised valdkondlikest trendidest.
- Tänu olemasolevale taristu (transporditaristu, energeetika, sidetaristu, vee-ehitised jne) ja elamuvaldkonna kompetentsile on võimalus suuremas mahus kokku koondada ehitatud keskkonna küsimustega igapäevaselt tegelev kompetents ja luua selle põhjal alus täiendava lisaväärtuse loomiseks.
- MKM-i maapõuevaldkonna poliitikakujundamine ja MKM-i haldusalas oleva Eesti Geoloogiateenistuse ülesanded koos perspektiivse ehitusgeoloogia suunaga omavad suurt puutumust tulevase ühendameti ülesannetega.
- MKM-i ehitusvaldkonna riikliku järelevalve koordineerimine ning MKM-i haldusalas oleva Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve ja nõustamisalased ülesanded omavad suurt puutumust tulevase ühendameti ülesannetega.
- MKM-i valitsemisalas toimub olulise ruumilise mõjuga suurobjektide (taristuobjektid, Rail Baltic, Tallinna-Helsingi tunnel, Linnahall, elektritootmisrajatised jpt) investeeringute või muude majanduslike küsimuste kavandamine, mis vajab vastava ruumiloome kompetentsikeskuse pidevat ja otsest tuge.
- MKM-i haldusalas oleva SA KredExi üks peamiseid eesmärke on pakkuda finantseerimisvõimalusi Eesti elamufondi kaasajastamiseks, millel on suur mõju ehitatud keskkonna kvaliteedile.
- MKM-i eestvedamisel toimub keskkonnasäästliku, energiatõhusa ja ligipääsetava ehitatud keskkonna kujundamise poliitika.
- MKM-i eestvedamisel kavandatakse ehitatud keskkonna ja ehitussektori pikka visiooni, millega luuakse eeldused elukeskkonna kvaliteedi tõusuks ja tõhusamaks investeeringute kavandamiseks, sealhulgas kontratsüklilise investeerimispoliitika tagamine. Vajalik on saavutada visioon järgmise 30a jooksul potentsiaalse 140 miljardi euro paigutamise osas Eesti ehitatud keskkonna terviklikku arengusse.
- Leheküljel 10 esitatud ruumiloome üldskeemi vastutaja roll on valdavas osas ehitise elukaarega seonduvates ülesannetes MKM-l.

Miinused:

- Ühte kohta võib koonduda liiga palju valdkondlikke funktsioone ja kompetentsi, on oht kalduda liigselt taristu ja elamuvaldkonna arenduste keskseks
- Side regionaalvaldkonnaga nõrgeneb oluliselt
- RAM PLO senine suurem seos on olnud koostöö MKM-i taristuobjekide teemade ja energeetika osakonnaga, mitte niivõrd EEO-gaRisk, et nõrgeneb side strateegilise planeerimisega ja riigi kinnisvarainvesteeringute juhtimisega.
- Planeerimise valdkond lahutatakse regionaalarengu valdkonnast ja see oleks halvasti põhjendatav ning alahindaks planeerimist kui vahendit riigi ja kohaliku arengu edendamiseks. Kui riiklikul tasandil lahutada teineteisest planeerimisalase tegevuse korraldamine/poliitika kujundamine ning riigi tasandi planeeringute koostamise koordineerimine (hetkel suures osas REHO talituste pädevuses), tekiks täiendava bürokraatliku koostöö vajadus senise integreeritud tegevuse asemel. Ettepanek tooks endaga kaasa valdkonna killustamist, hajutaks ruumilise planeerimise alast vastutust ning tõstaks tõenäoliselt administratiivkulu.
- Konsolideerimise asemel on koostööd võimalik tõhustada registrite koostoime ja arendamise kaudu ning nt ka elamumajanduse valdkonnas eelkõige kahanemisega kohanduva planeerimise ja ehitamise kontekstis. Õigusaktide tasandil on RAM PLO ja MKM EEO koostöö toimiv ja õigusaktide vahelised seosed üldiselt selged. Seega on funktsioonid täna loogiliselt jaotunud ning vajadus ruumilise planeerimise valdkonna üleviimiseks MKMi puudub. Siiski on valdkonna koondamisega ühe valitsusasutuse alla võimalik lähtuda ühtsest poliitikast ja sarnaste pädevustega meeskondade liitmise ning tõhustamisega luua uut lisaväärtust, milleks võiks olla terviklik ruumiloome kvaliteedi fookus. Hea ruumiloome saavutatakse üksnes siis, kui kavandatud keskkond ehitatakse füüsiliselt valmis. Seega on planeerimise lõppeesmärgiks ehitamine, mis on MKM-i valitsemisala ülesanne.

3.3.3. Ühtne ruumiloome poliitika kujundamine Rahandusministeeriumis (RAM) (MKM EEO, RAM PLO, KUM arh.nõunik)

Plussid:

- Lihtne juhtimismudel ühtseks ruumiloome poliitika kujundamiseks, lihtne ruumipoliitika suunaja MaRe-le
- Ruumi teemad oleksid lähemalt seotud eelarvepoliitikaga
- Riigi ruumilise planeerimise ja strateegilise planeerimise poliitika oleks ühes ministeeriumis
- Selgema avaliku sektori investeeringupoliitika tekkimisel oleks ruumipoliitika sellele lähedal.
- Tihedam seos riigivara valdkonnaga, võimalik suurendada sünergiat. Piirid erinevate valdkondade tegevuses on hägusad, nt nn loovutatud korterite pilootprojekt on praegu RAM RVO juhtimisel, kuid sellel on tihe seos MKM EEO (eelkõige elamupoliitika osas) ja RAM PLO-ga.
- Ruumilise planeerimise kaudu kujundab RaM mh regionaalarengut. Regionaalarengu ja regionaalhalduse suuna tegevused on lahutamatult seotud kavandatava riigireformi ja haldusreformi eesmärkide saavutamisega, mistõttu valdkondade terviklik ja koordineeritud juhtimine ning ekspertteadmise koondamine loovad eeldused eesmärkide saavutamiseks.
- Ruumiline planeerimine on horisontaalne valdkond, mis koondab erinevate valdkondade, sh keskkonna kasutuse ja keskkonna kaitsega seotud arenguvajadused,

ning tasakaalustatult läbi avaliku ja demokraatliku protsessi jõuab soovitud arengusuuna ruumilise väljundi määratlemiseni. Vastava ülesande sisuliseks täitmiseks on oluline, et otsustusprotsessis ei antaks täiendavat eeldust ühegi valdkonna eelisarendamiseks. Seda eriti valdkondades, mille puhul seaduslikult on juba tagatud jõuline kaitse ja prevaleerimine muude huvide üle (nt looduskaitse ja loodusvarade kasutus KeM) või on vajadused suurte taristuobjektide rajamiseks-energeetika ja taristu valdkonna arendamises (MKM).

- Ruumilisel planeerimisel on seos riigi- ja haldusreformi jätkamisega, sest nii üleriigilisel kui maakonnaplaneeringute tasandil tegeletakse toimepiirkondade, ettevõtluse, teenuskeskuste tasandite määramise, suuremate taristu objektide arenduse ja asutuste suunamise teemadega. Kõigis 15 maakonnas on koostatud uued maakonnaplaneeringud, et tagada riigi ruumilise arengu vajaduste kajastamine kohalike omavalitsuste üleselt ning tasakaalustada erinevaid huve. Keskseteks teemadeks on asustuse arengu kestlik suunamine, toimepiirkondade määramine ning teenuseid ja töökohti toetava keskuste võrgustiku kavandamine, et tagada ka kahaneva elanikkonna tingimustes elamisväärne elukeskkond ja säästlikud liikumisvõimalused kogu Eestis.
- Suurte investeeringute puhul (nt Rail Baltic, Tallinn-Helsingi tunnel, kõrgepingeliinid) on planeeringute valdkond toiminud horisontaalse, valdkonnaga mitte seotud osapoolena.
- Ruumilise planeerimise valdkonnas on välja kujundatud siseriiklikud ja rahvusvahelised koostöövõrgustikud, milles RaM PLO osaleb. Seda nii Läänemere piirkonnas kui laiemalt Euroopas, mis tegelevad ruumilise planeerimise kui horisontaalse, mitte sektoritest tuleneva valdkonna arendamisega. Võrgustikes osalemine ja sisuline kaasa töötamine on praegu RaM PLO oluline roll. (nt VASAB Läänemeremaade ruumilise planeerimise koostöövõrgustiku liige, CEMAT ja lisaks jooksev koostöö URBACT, Läänemere strateegia vmt raames).
- Eraldi ploki moodustab samuti mahukat horisontaalset koostööd eeldav ja huvide tasakaalustamisega (sh majandus/energeetika ja loodus ning kultuuriväärtused jne) tegelev mereala planeerimise protsessi vedamine ja rahvusvaheline koostöö. RaM PLO on Euroopa komisjoni MSP ekspertrühmas (MSEG MSP), riigi esindaja; Euroopa komisjoni MS Expert Group on Integrated Maritime Policy, MSP direktiiviga seonduvalt Eesti kontakt; Helcom-VASAB MSP grupp, riigi esindaja; Helcom-VASAB MSP Data alamgrupp, riigi esindaja ning 4 mereala projekti partner.
- RaM PLO on tegev siseriiklikult laiema horisontaalse koostöö raames liikmena Muinsuskaitse ekspertnõukogus (KuM), Eesti Geoloogiateenistuses (MKM), Maastikukonventsiooni rakendamise töörühmas (KeM), Veekomisjoni liige (KeM), Kliimamuutustega kohanemise arengukava juhtrühma liige (KeM) jmt.
- Selle lahenduse korral ei teki vajadust planeeringute valdkonna taaskordseks ümber paigutamiseks. Planeeringute valdkond on olnud majandus-, keskkonna-, sise- ja rahandusministeeriumis. Iga ümber paigutamine on põhjustanud kasutut töökoormust ja katkestusi välja kujunenud töökordades ning koostöövõrgustikes.

<u>Miinused</u>

- RAM paisub suureks ja saab liigselt otsustusõigust
- RAM-i puhul on rahanduspoliitika prioriteetsem kui konkurentsivõimeline ruum ehk suur osa majanduskeskkonnast – oht, et ruumiloome teemad ei saa piisavalt tähelepanu
- Nõrgeneb keskkonnakaitseliste aspektidega arvestamine ning kontakt RMK kui suurima riigimaa haldaja rolli täitva asutusega.

- MKM-i EEO kaotab vahetu kontakti ehitusvaldkonnaga seotud sisuosakondadega (teed, sadamad, energeetika, sidetaristu jne)
- MKM-l väheneb otsene mõju majanduse konkurentsivõime (sh tootlikkuse tõusu) arengu suunamiseks (ehitus ja kinnisvara 17% SKP-st)

3.3.4. Kultuuriministeeriumi arhitektuuri- ja disaininõuniku ametikoha viimine Rahandusministeeriumi planeeringute osakonna või Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna koosseisu

Plussid:

- 3 poliitika kujundaja asemel 2
- MaRe-le ühtsete suuniste andmine planeerimis- ja arhitektuuri valdkonnas
- Punktide 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3 miinused ei ole ohuks
- KuM arhitektuurinõunik võiks paikneda RaMis, kus toimub riigi kinnisvarapoliitika kujundamine ja ruumilise planeerimise alase poliitika kujundamine ning juhendite välja töötamine jmt. Siis oleks võimalik tekitada suuremat sünergiat 3 valdkonna-arhitektuur, riigi kinnisvarapoliitika ja ruumilise planeerimise vahel.
- MKMis paiknemise korral oleks riigi arhitektuuri- ja planeerimispoliitika puhul potentsiaal jõuda riigi hoonestatud kinnisvara tasandilt ka sügavamale erasektorisse ja näiteks transporditaristu valdkondadesse.

Miinused

- Kultuuriministeeriumis on arhitektuuri- ja disaininõunikul lisaks otsestele laia pildi ruumivaldkonna kujundamise ja Arhitektide liiduga koostöö korraldamisele ka muid ülesandeid, mis ametikoha liigutamisel täitmata jääksid.

3.3.5. Ruumiloome poliitika kujundamiseks uue koostöömehhanismi väljatöötamine ilma institutsionaalsete muudatusteta

Plussid:

- MaRe loomine juba tugevdab ruumiaspektidega arvestamist, loob uut võimekust ning aitab erinevate arendusprojektide puhul ressursse kokku hoida.
- MaRe loomine võimaldab tuua rakenduslikud aspektid ametisse ja ministeeriumi tasandil keskenduda poliitika kujundamisele.
- Ükski ministeerium eraldi ei saa liiga suurt otsusõigust, tekib nö sunnitud koostöö efekt, mis võiks eelduslikult avaldada positiivset mõju ruumiotsuste kvaliteedile
- Ruumilisel planeerimisel tasakaalustatud lähenemine, ükski valdkond ei ole eelistatud
- Ka ilma institutsionaalsete ümberkorraldusteta on RAM ja MKMi ning KuMi vahel poliitika kujundamise suunal võimalik teha suuremat koostööd:
    - elamumajanduse teema osas. Takistuseks ei ole erinevates majades paiknemine, vaid asjaolu, et see ei ole olnud prioriteet kummalegi osapoolele. Kahanemise, kliimamuutuste, energiasäästu jmt väljakutsete raames tuleb koostööd suurendada.
    - rohkem koostööd teha RAM PLO ja MKM transpordi arengu ja investeeringute osakondade vahel (ruumikasutuse suunamine läbi liikuvuse),
    - rohkem koostööd teha RAM PLO ja MKM ettevõtluse (riigi poolt suurtele asjadele asukohavalik + konkureeriv menetlus) valdkonnaga.

Miinused
- Väga keerukas juhtimismudel võib suureneda bürokraatiat ja pärssida ameti enesemääramise ulatust, mis omakorda võib muuta ameti vähem efektiivseks.
- Koostöö võib jääda nõrgaks ja seisneda vaid ameti juhtimise korraldamise administratiivsete küsimuste (personal, eelarve jagunemine) lahendamises, uut kvaliteeti ruumiloome aspekist ei suudeta tekitada.

3.3.6. Poliitika kujundamise üksuste (RAM PLO, MKM EEO, KUM ahr nõunik) killustatud paiknemise jätkamine

Plussid:
- Ei pea midagi muutma, ei teki otseseid tagasilööke või muutustest tingitud tööseisakuid, puudub tarvidus muuta õigusakte jmt
- Stabiilsus ehk lühiajaliselt ei tekitata suuri muudatusi, probleeme ja võimalikku segadust.
- Senised rahastusskeemid ja juhtimismudelid jäävad toimima, ei teki muudatustest tingitud tööseisakuid
- Ümberstruktureerimisele ei kulutata ressursse, ei tule algatada uusi mahukaid värbamisprotsesse

Miinused:
- Koostöö nõrk
- Killustatus jätkub
- Inimeste vahetumisel suureneb koostöö nõrgenemise risk
- Einstein: "Hullumeelsus on teha asju samamoodi üha uuesti ja oodata uusi tulemusi"
- Ruumivaldkonda kureerivad valitsusasutused jäävad konkureerima investeeringute, sarnase kompetentsi jm ressursi nimel
- Ei toeta riigireformi ideed, jätkuvalt puudub üks eestvedaja regionaalsel tasandil ja on vähem võimalusi luua kõrgemat kompetentsi vajavaid nn valgekraelisi töökohti erinevates piirkondades
- Olukord jätkuvalt ei rahulda probleeme tõstatanud huvigruppe, mistõttu rahulolematus valdkondade tegevusega suureneb isegi kui otsuste kvaliteet otseselt ei lange.

3.4 Riigi kinnisvarapoliitika konsolideerimine

Riigi kinnisvarapoliitika elluviimisel lähtutakse 2007. aastal Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud riigi kinnisvarategevuse strateegiast, mis näeb ette hoonestatud kinnisvara valitsemise Riigi Kinnisvara AS-i kaudu. Strateegiadokumendiga on võimalik lähemalt tutvuda siin: https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigi-kinnisvararegister/strateegia

Viidatud strateegiadokumendis kirjeldatud eesmärgid, missioon ja visioon on jätkuvalt asjakohased. Missioon rõhutab, et riigi kinnisvara on eelkõige riigi tegevuseks ja avalike teenuste osutamiseks vajalik ressurss, mis peab olema juhitud kuluefektiivselt ja toetama erinevate valdkondade arengukavade strateegilisi eesmärke ja tulemuslikkust. Visiooni järgi on oluline, et riik järgib enda kehtestatud erinevaid nõudeid ja kinnisvaraga seotud poliitikaid

ning on ruumikujunduslikult eeskujuks teistele kinnisvara kasutajatele ja omanikele. Riik ei ole seda alati olnud, kuid selle visiooni järgimine on ruumiloome seisukohast väga vajalik.

Riigi kinnisvarapoliitikal on üsna kitsas ulatus võrreldes ruumiloomet mõjutavate investeeringutega:

- Riigi kinnisvarapoliitika, mida koordineerib RAM riigivara osakond, hõlmab vaid hoonestatud vara, investeeringuid tehakse ka taristusse ja muudesse varadesse, mida koordineerib valdavalt MKM TAIO, sh maanteed Maanteeameti kaudu. Terviklik avaliku sektori taristusse investeerimise poliitika riigil praegu puudub, investeeringute tegemist koordineerib RAM riigieelarve osakond.
- Riigi kinnisvarapoliitika hõlmab vaid keskvalitsuse asutusi, kelle kasutuses on ca 2,2 mln m² hoonete pinda, millest ca poolt juhitakse RKAS-i kaudu. Avalikul sektoril on tervikuna ca 9-10 mln m² hoonete pinda, millest KOV-del Riigikontrolli andmetel 5,6 mln m². RAM arvestab riigi kinnisvara juhtimissüsteemi arenduste tegemisel (vt p 2.1.11), et neid oleks tehniliselt võimalik kasutada kõikide avaliku sektori üksuste poolt, kuid selle rakendamiseks oleks vaja laiemat poliitilist kokkulepet.

Riigi maapoliitikat koordineerib, sh hoonestamata maareservi haldab KEM riigivara osakond, peamiselt Maa-ameti kaudu.

Erinevate üksuste tegevuste ühisosa peaks edasise töö käigus detailsemalt analüüsima ja koondama ühtse riigi (avaliku sektori) ülesannete täitmiseks vajaliku ehitatud keskkonna planeerimise (sh investeeringute ja korrashoiu planeerimise) poliitika kujundaja rolli.

Edasises konsolideerimise analüüsis võiks kaaluda, et kuna ehitiste haldamisel on taristu osa laiem kui hoonete osa ning ehitusalane pädevus on suurim MKM-s, siis see roll võiks sobida MKM-i. Teisalt on riigi kasutuses hoonete puhul tegemist riigi põhitegevuseks vajaliku tugitegevuse ja ressursiga (sarnaselt personalile ja IKT-le), mistõttu sobiks see RAM halduspoliitika valdkonna alla, kus on ka personal. Samas on IKT juhtimine koordineeritud MKM-i poolt.

Võimalik oleks eristada ka riigi kui kinnisvara kasutaja poliitika (praegune RAM koordineeritud kinnisvarapoliitika) ja riigi kui kinnisvara omaniku poliitika. Viimast on maa osas koordineerinud KEM, keskvalitsuse hoonete osas on riigi kui omaniku funktsiooni loodud täitma RKAS, kuid keskvalitsuse hooned moodustavad väikese osa kogu avaliku sektori hoonetest (ca ¼), RKAS-i kaudu juhitud on sellest umbes pooled. Enamik ülejäänud avaliku sektori hooneid on erinevate avaliku sektori üksuste omandis, haldamine ja arendamine ei ole keskselt koordineeritud, kuid teatav vajadus selleks on olemas, eelkõige väiksemate ja kahaneva rahvastikuga KOV-des, kus süveneb kasutuseta jäävate hoonete hulk. Suutmatus toime tulla enda omandis oleva kinnisvara juhtimisega on ilmnenud viimastel aastatel varade riigile loovutamise aktiveerumisega. Ilmselt on vajalik KOV-de ja ka teiste avaliku sektori üksuste (era- ja avalik-õiguslikud juriidilised isikud) kinnisvara- ja ruumialast nõustamist suurendada, kusjuures küsimus ei ole vaid hoonetes, vaid kogu maakasutuse korraldamises kohaliku omavalitsuse territooriumil. Seetõttu tuleks riigi kinnisvarapoliitikat hakata vaatama terviklikult, mitte eristada maad, hooneid ja taristut.

4. Tulemused

4.1 Tõhusam koostöö

Töörühma kohtumiste raames on osapooltele saanud oluliselt selgemaks teiste osapoolte tegevused nii igapäevasel tasandil kui ka arendustegevuste poolest.

Töörühma töös osalenud osapooled on kuude vältel toimunud kohtumiste kaasabil saanud tööalastes küsimustes palju arutleda ning algatanud koostööd ka teistes seonduvates küsimustes, hoidnud üksteist jooksvate ning ka uute arengutega kursis, arutlenud ja leidnud võimalusi uuteks koostöö algatusteks. Võib öelda, et ruumiloome töörühma ühe tulemusena on erinevatesse valitsemisaladesse kuuluvate poliitika kujundajate vahel oluliselt vähem „silodesse“ jagunemist ja sellevõrra rohkem nähakse võimalusi koostöös.

Töörühma töö positiivseks pooleks võib kindlasti pidada valdkondade ülese koostöövormi tekkimist. Kui varasemalt korraldati koostööd rohkem kahe osapoole vahel, näiteks RAM planeeringute osakonna ja MKM ehitus- ja elamuosakonna või KuM arhitektuuri ja disaininõuniku vahel või RaM riigivaraosakonna ja KeM riigivaraosakonna vahel, siis ruumiloome töörühmas toodi kõik teemad ühiselt lauale, luues koostöö osas ristsuhtluse ning kaasates ka horisontaalsemad teemad, nagu näiteks keskkonnakaitse, muinsuskaitse või ruumiandmed.

4.2 Ettepanek MaRe loomiseks

Ruumiloome töörühm esitas 1. augusti 2019 riigireformi teemalisele vabariigi valitsuse kabinetiistungile institutsionaalse ümberkorraldamise pakkumisena Maa- ja Regionaalameti moodustamise ettepaneku. Kabinetiistungil anti ülesanne koostada 2020. aasta märtsiks maa-, regionaal- ja planeeringute valdkonna ühendameti moodustamise analüüs.

Ruumiloome töörühm jõudis järelduseni, et institutsionaalse muudatuse üheks eesmärgiks on Maa-ameti baasil moodustada uus ühendamet, liites Maa-ametiga Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna ülesanded ning ruumiandmete arenduse ja halduse funktsioonid ministeeriumidest (ehitisregister, e-ehituse platvorm, 3-d kaksik, planeeringute register, riigi kinnisvararegister, muinsuskaitse register). Poliitika kujundamise konsolideerimise osas kokkuleppele ei jõutud, tõhusam koostöö korraldus luuakse MaRe juhtimismudeli väljatöötamise käigus ning selle rakendamise kaudu.

MaRe loomise analüüsi ja ühendameti moodustamise ettevalmistavate tegevuste läbiviimiseks moodustati ruumiloome töörühma baasil MaRe loomise korraldamiseks uued töörühmad ning tööle on võetud projektijuht. MaRe loomiseks ei osteta põhjendatud vajaduseta sisse tervikanalüüsi. Analüüse viivad maksimaalselt võimalikus mahus läbi töörühmade liikmed projektijuhi juhtimisel ning vajadusel kaasates valdkonna eksperte ja inimesi teistest asutustest.

MaRe loomiseks moodustatakse järgnevad töörühmad:

1. Ühendameti loomise ettevalmistamise ja kontseptsiooni loomisega hakkab tegelema **protsesside ja teenusete töörühm**, kelle ülesanneteks on:
    - analüüsida, teha ettepanekuid, läbi rääkida ja kooskõlastada seotud osapooltega sobivaim kontseptsioon ühendameti loomiseks ja selle alusel ameti funktsioonide väljatöötamine ning vastavate ettepanekute tegemine juhtrühmale;

- esitada ettepanekud ühendameti strateegiliste eesmärkide kohta;
- koordineerida ministeeriumide ülesandeid ja töökorraldust reguleerivate muudatuste elluviimiseks vajalike dokumentide muutmist;
- ühendameti loomise organisatsioonilist korraldust puudutavate ettepanekute tegemine;
- ülesannete täitmiseks vajaliku personali ja muu ressursivajaduse määratlemine;
- ühendameti protseduuride koostamise korraldamine;
- analüüsida, teha ettepanekuid, läbi rääkida ja kooskõlastada seotud osapooltega ühendametile sobivaim juhtimismudel, mis võimaldaks ameti juhtimist paralleelselt mitme poliitikakujundaja poolt ning kirjeldaks detailselt osapoolte tegevusi ministeeriumi ja allasutuse vahelises juhtimisahelas;
- teha ettepanekuid Vabariigi Valitsuse seaduse muudatuseks, et võimaldada allasutuse juhtimist mitme ministeeriumi poolt ühiselt, arvestades kõigi osapoolte ootusi ning vajadusi;
- välja töötada alternatiivne juhtimismudel olukorraks, kus Vabariigi Valitsuse seaduse ministeeriumi ja allasutuse vahelist töökorraldust reguleerivad sätted jäävad muutmatuks.

2. Ühendameti loomise **registrite koostoime ja IT-toe töörühm** analüüsib ameti ühendamise järgmisi aspekte:
   - analüüsida, teha ettepanekuid, läbi rääkida ja kooskõlastada seotud osapooltega sobivaim registrite (maa-ameti infosüsteemid, loodav planeeringute register, ehitusregister, E-ehituse platvorm, 3D-kaksik, kultuurimälestiste register ja riigi kinnisvara register) koostoime lahendus ja sellega seonduvate funktsioonide jaotus;
   - tuvastada optimeerimiskohad registrite ühisele arendus- ja haldusteenuse pakkumisele üleminekul;
   - analüüsida ühendametile IT-alase arendus- ja haldusfunktsiooni toe pakkumise alternatiivseid võimalusi ning teha ettepanekud ümberkorralduste tegemiseks;
   - analüüsida kokkupuutepunkte teiste ruumiandmeid sisaldavate registritega (EELIS, Maanteeameti teeregister jne) ja teha ettepanekuid koostoime parandamiseks.

Lisas 2 on ruumiloome töörühma ettepanek MaRe loomise analüüsi fookusvaldkondade osas.

4.3. Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted

Kvaliteetne ruum on tehis- ja looduskeskkonna tasakaalustatud ruumiline tervik, mis hõlmab välisruumi ja siseruumi. Säästva ja tervikliku elukeskkonna kavandamine ja loomine (ruumiloome) sisaldab planeerimis- ja projekteerimistegevust (sh ruumilist planeerimist, arhitektuuri, maastikuarhitektuuri), ehitustegevust ning muude ruumiotsuste (nt liikluse ja liikumisvõimaluste, teenuste, metsamajandamise jm) ruumilist haldamist, eesmärgiga arendada olemasolevat elukeskkonda iga ruumiotsusega igaühele paremaks. Kvaliteetse ruumilahenduse eelduseks on hea ja läbimõeldud ruumiotsus ehk ruumi arengut mõjutav valitsemistasandi otsus. Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted on leitavad lisas 3.

Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete koostamisega tegi algust Riigikantselei juures tegutsenud ruumiloome ekspertrühm, kes koos lõpparuandega esitas lisas 4 kvaliteetse ruumi miinimumkriteeriumid. Küll aga ei olnud see lisa ekspertrühma poolt konsensuslikult

kinnitatud ning seetõttu pidas ruumiloome töörühm oluliseks need põhimõtted uuesti üle vaadata, täiendada ning põhjalikult huvirühmadega läbi arutada. Samuti pidas ruumiloome töörühm oluliseks suurendada koosmõju teiste kvaliteetset ruumi kirjeldavate dokumentidega ning konsensuslikult otsustati edaspidises kommunikatsioonis kasutada põhimõtete kogumi nimetusena „kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted“ sõnastust.

Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete sõnastamisel on sisendina kasutatud järgmisi dokumente:

- ruumiloome eksperdirühma lõpp-aruanne 2019 Lisa 4 – kvaliteetse ruumi miinimumkriteeriumid
- 2016 Davosi deklaratsioon, millega Eesti liitus 2018. a jaanuaris - kõrge kvaliteediga ehituskultuuri edendamine
- Euroopa Arhitektide Nõukogu (ACE) juhend - ehitatud keskkonna kvaliteedi saavutamine
- PlanS 2. peatükk – elukeskkonna parendamise põhimõtted
- Rahandusministeeriumi PlanS kohane ruumilise planeerimise põhimõtete rakendamise juhend

Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete sõnastust on arutanud ruumiloome töörühma oma kohtumistel ning saanud tagasisidet ja parendusettepanekuid kirjalikul tagasiside küsimisel ning 9. oktoobril toimunud ruumiloome töörühma seminaril huvirühmadega. Seminaril huvirühmadega on koostatud läbiviidud rühmatööde raames ka esialgne rakendusplaan, et põhimõtteid ühiskonnas vastavate sihtrühmadeni viia ning muuta need igasuguses ruumi loomise protsessis arutelu lahutamatuks osaks.

Töörühma suunis on, et kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete elluviimise jooksvat seiret ja analüüsi hakkaks tulevikus teostama MaRe ühendamet, kes kaasaks regulaarselt eriaühendusi, ülikoole ning valdkondlikke ministeeriume (sh Kultuuriministeerium, Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium) ja vajadusel ka teisi asutusi või partnereid konkreetsete töögruppide aruteludesse. Läbi tiheda koostöö erasektori (projekteerijad, kinnisvaraarendajad, ehitajad jt) ning ülikoolidega kavandatakse tegevusi ja tehakse ettepanekuid poliitikakujundajatele. Kvaliteetse ruumi aluspõhimõtete elluviimise kirjeldus on leitav lisast 4.

4.4 Ruumiloome koolitusprogramm

Ruumiloome ekspertrühma lõpparuande punktis 8.1 esitati ettepanek jätkata koolituste ja teabepäevade korraldamist laiendades temaatikat kõigile ruumiloome valdkondadele ja laiendades koolituste sihtrühma hõlmates nii avalikku- kui erasektorit, sealhulgas kolmandat sektorit. Selle ettepaneku täitmise ühe meetmena otsustas töörühm koostada tervikliku ruumiloome koolitusprogrammi, taotleda selleks rahastust EL Keskse Koolituse (KEKO) meetmest ning käivitada koolitused alates sügisest 2020.

Loodav koolitusprogramm keskendub detailplaneeringutele ja projekteerimistingimustele, millel on oluline mõju ruumi kvaliteedile, kus tuleb analüüsida erinevaid ruumiga seotud aspekte, mis puudutab väga laia osaliste ringi – riiki ja KOV-i kui ruumipoliitika kujundajat ja ka avalikku sektorit kui tellijat. Esialgse visiooni järgi koostatakse üks üldisemal tasemel koolituspäev juhtidele, kes ei ole ruumiloome spetsialistid, üks 1-2 päevane baaskoolitus

ruumiloomega seotud spetsialistile ning mitmed spetsiifilisemaid teemasid käsitlevad koolitusmoodulid erinevate valdkondade spetsialistidele.

Koolituste sihtrühmaks on eelkõige kohalike omavalitsuste ja riigiasutuste ruumiloomega seotud töötajad, huvi korral ka riigi ja kohalike omavalitsuste tellija rolli esindavad kinnisvaratöötajad (eelkõige baaskoolitusel). Võimalusel kaasatakse erasektori ja kolmanda sektori spetsialiste, kuid neile ei ole võimalik koolitusel osalemist tasuta korraldada.

Programmi kokkupanemiseks andsid sisendi kõik töörühma liikmed, kes on ka hiljem kaasatud koolitusprogrammi koostamisse. Koolitusprogrammi kokkupanemise järel viiakse läbi sihtrühma nõudluse uuring, et kaardistada kõige vajalikumad teemad ning seejärel koostatakse rahastamistaotlus (2020. aasta alguseks).

Pilootprojektina on ruumiloome koolitusprogrammi koostamise eestvedajaks Rahandusministeerium (planeeringute osakonna nõunik Eleri Kautlenbach, riigivara osakonna nõunik Veronika Ilsjan) ning peale MaRe loomist antakse koolitusprogrammide edasine korraldamine ning võrgustikutöö koordineerimise funktsioon üle ühendametile, säilitades tugeva sideme valdkondlike ministeeriumide poliitikakujundamise üksustega.

5. LISAD

Lisa 1 - Võrdlustabel

Võrreldav aspekt	MKM	RAM PLO	KEM	KUM
Strateegiline vaade, TERE	Eraldi skeemil			
Seonduvad arengukavad, strateegiadokumendid	Energiamajanduse Arengukava 2030 (ENMAK) Ehituse programmi tervikliku visioonidokumendina algatatakse Ehituse pika vaate koostamine (perspektiiviga aastani 2025, 2030, 2035, 2040 ja 2050) Transpordi arengukava aastateks 2021–2030 (uus koostamisel!)	Ruumilise planeerimise roheline raamat, mille eesmärk on planeerimises esinevate süsteemsete murekohtade käsitlemine ning soovitud seisude määratlemine väljaspool õigusloome protsesse.	Looduskaitse arengukava aastani 2020, mille üheks olulisemaks strateegiliseks eesmärgiks on tagada liikide ja elupaikade soodne seisund ning maastike mitmekesisus. Kaitse-eesmärkide saavutamiseks on looduskaitsesüsteemis põhilised vahendid kaitse-eeskiri ja kaitsekorralduskava. Ranna ja kalda kaitseks looduskaitseseaduse alusel kehtestatud piirangud. Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050 Põlevkivi arengukava 2016-2030 Veemajanduskavad, milles on sees ka pikaajaliselt ette paneeritavad veekogude füüsilised muutused.	Kultuuripoliitika põhialused 2020 Eesti arhitektuuripoliitika Eesti spordipoliitika põhialused 2030 Euroopa Nõukogu konventsioonid (Euroopa kultuurikonventsioon, Arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsioon, Euroopa arhitektuuripärandi kaitse konventsioon), UNESCO konventsioonid (Ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsioon, veealuse kultuuripärandi kaitse konventsioon, relvakonflikti korral kultuuriväärtuste kaitse Haagi konventsioon ja selle lisaprotokollid),

			Üleujutusega seotud riskipiirkondade kaardistus Kombineeritud sademevee strateegia Metsanduse arengukava aastateks 2021–2030 (uus koostamisel) Kliimapoliitika põhialused aastani 2050 Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 Merestrateegia meetmekava	Davosi deklaratsioon
Põhifunktsioonid, tänased tööülesanded	Digitaalehituse teemade arendamine Poliitika kujundamine Elamuvaldkonna toetusmeetmete väljatöötamine	Üleriigilise planeerimisalase tegevuse ja riiklike planeeringute koostamine: - üleriigiline planeering Eesti 2030+ - merealade ja nendega piirneva rannikuala, samuti majandusvööndi planeerimiseks üleriigilise planeeringu teemaplaneering - riigi eriplaneeringute (REP) koostamise korraldamine maakonnaplaneeringute ja nende teemaplaneeringute koostamise sisuline ja metoodiline juhendamine	Poliitika kujundamine Planeeringute kooskõlastamine (sh hoonestusload ja KMH-d) ja arvamuse andmine (sh. ka valitsemisala asutused)	Arhitektuuri ja disaini valdkondade ja kinnismälestistega (arheoloogia-, ehitis-, ajaloomälestised) seonduva poliitika kujundamine Erialaliitude toetamine ja nõustamine Taotlusvoorude läbiviimine

		Poliitika kujundamine läbi õigusloome ja metoodiliste juhendite		
Tegevuskulud/ressurss	IKT valdkonna arendustööd (ehitisregister)			arhitektuuri ja disaini arendusprojektide taotlusvoor ehituspärandiga seotud taotlusvoorud kultuuri- ja sporditaristu arendamine
Kliendigrupid	Kohaliku omavalitsuse üksused Ehitussektori (laiemas mõistes) ettevõtjad ja spetsialistid Ehitatud keskkonna kasutajad Ehitiste tellijad Korteriühistud Ehitiste riikliku järelevalve asutused			arhitektid, planeerijad, maastikuarhitektid, sisearhitektid, disainerid, urbanistid, arhitektuuriteadlased jt ruumiloome eksperdid, muinsuskaitse tegevusloaga isikud (879) ja ettevõtted (894), mälestiste omanikud ja n-ö suuromanikud (kirik, RMK, RKAS jt)
Partnerid, huvirühmad	Eesti Linnade ja Valdade Liit Eesti Ehitusettevõtjate Liit Eesti Ehituskonsultatsioonieettevõtete Liit Eesti Arhitektide Liit Eesti Maastikuarhitektide Liit Eesti Sisearhitektide Liit Eesti Ehitusinseneride Liit Eesti Omanike Keskliit			Teised ministeeriumid riigi ettevõtted ja (siht)asutused erialaliidud (arhitektid, sisearhitektid, maastikuarhitektid, disainerid) Eesti Planeerijate Ühing valdkondlikud arenduskeskused (Eesti Arhitektuurikeskus, Eesti Disainikeskus) valdkondlikud ettevõtted (ja neid koondav Eesti Ehituskonsultatsioonieettevõtete Liit),

	Eesti Kütte- ja Ventilatsiooniinseneride Ühendus Eesti Geodeetide Ühing Eesti Veevarustuse ja Kanalisatsiooni Inseneride Selts Eesti Vee-ettevõtete Liit Eesti Soojustehnikainseneride Selts Eesti Veeühing Tallinna Tehnikaülikooli ehitusinstituut Tallinna Tehnikakõrgkooli ehitusteaduskond Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liit Eesti Korteriühistute Liit Eesti Puitmajaliit Digitaalehituse klaster Avaliku sektori tellijate BIM töörühm			valdkondlikud muuseumid (Eesti Arhitektuurimuuseum, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum), omavalitsused ja nende liidud (sh Eesti Linnade ja Valdade Liit), muinsuskaitse huvirühmad ja partnerorganisatsioonid (MTÜ Eesti ICOMOS, Eesti Muinsuskaitse Selts, Eesti Omanike Keskliit), ruumivaldkonna haridust ja teadustööd pakkuvad ülikoolid, sh Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Tehnikaülikool / TalTech, Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool jt, Muinsuskaitse Nõukogu

Lisa 2 - MaRe analüüsi fookusvaldkonnad

Ettepanek	Seonduvad osapooled, kellega ettepanekut arutada
I etapp	
1.1 Regionaalpoliitika rakendamine – ruumiloome alane tegevus ühendametis – 30 oktoober kell 13.00-15.00, Maa-ameti ruum III korruse saal	
33.KOV arhitektuuri ja kvaliteetse ruumi alane nõustamine (teemad eelistatult vastavalt Eesti 2035 lõuendilehele „Ruum ja liikuvus“)	RAM REHO Väino Tõemets RAM REGO Priidu Ristkok RAM PLO Katri-Liis Ennok RAM RVO Veronika Ilsjan KUM Veronika Valk-Siska, Liina Jänes MKM TAIO, Liis Vahter MKM EEO, Ivo Jaanisoo KEM Silver Jakobson, Taimo Aasmaa Maa-amet, Mai Lind, Kristi Kivimaa ligipääsetavuse rakkerühm – Keit Parts Kalle Toomet, KOV Liit
34.KOV nõustamine kvaliteeti väärtustavate projekteerimishangete, ehitushangete ja ideevõistluste korraldamisel	
35.KOV nõustamine avaliku ruumi, liikuvuse, taristu- ja transpordisüsteemi (sh ühistranspordi) arendamisel koostöös ühistranspordikeskuste ja Maanteeameti regionaalsete üksustega	
36.Rahvusvahelise ruumialase teadmuse ja arengusuundade levitamine regioonis	
58. KOV nõustamine kultuuripärandi teemadel	
1.2 Regionaalpoliitika rakendamine – kohanimede korraldus – 15. november kell 11.00-12.30, Maa-ameti ruum III korruse saal	
53.Kohanimede ja asustus- ja haldusjaotuse korralduse toomine Ühendametisse	RaM REHO, Väino Tõemets RAM REPO, Mart Uusjärv KeM, Eike Pärnamägi (Silver Jakobson) Maa-amet, Mall Kivisalu, Triinu Rennu, Priit Kuus EKI, Peeter Päll Kalle Toomet, KOV Liit
19. Haldus-ja asustusüksuse piiride muutmise korraldamine	
1.3 Regionaalpoliitika rakendamine – riigimajad - 14. november kell 10.00-12.00, Maa-ameti ruum 234	
28.Riigi teenuste osutamise koordineerimine maakonnas (riigimajad)	RAM RVO Veronika Ilsjan RAM REHO Väino Tõemets RAM Ühisosakond, Merilin-Siret Sahku RAM RIHATO, Silver Salla (riigimajade projektijuht) Maa-amet, Triinu Rennu KUM – Veronika Valk-Siska
13. Analüüsida riigimajade kinnisvarakeskkonna juhtimise teenuse viimist MaRe-sse.	

	KeM – Martin Kõiv (Silver Jakobson) Kalle Toomet, KOV Liit
1.4 Regionaalpoliitika rakendamine – KOV haldusaktide järelevalve – 7. november kell 10.00-12.00, Maa-ameti ruum 234	
38.KOV haldusaktide järelevalve	RAM REHO, Väino Tõemets RAM REPO, Olivia Taluste JUM, Gunnar Vaikmaa Maa-amet, Triinu Rennu KeM, Glen Roosaar (Silver Jakobson) MKM, Ivo Jaanisoo TTJA – Kati Tamtik Kalle Toomet, KOV Liit
1.5.Regionaalpoliitika rakendamine (REHO poolne analüüs oktoobri lõpuks) – 14 november kell 13.30-15.30, Maa-ameti ruum 210	
21.Osalemine regionaalpoliitika kavandamisel ja väljatöötamisel	RAM REHO, Väino Tõemets RAM REGO, Priidu Ristkok RAM REPO, Mart Uusjärv Maa-amet, ……. KeM, Antti Pääsukene (Silver Jakobson) Kalle Toomet, KOV Liit
22.Maakondliku arengu kavandamise nõustamine ja juhendmaterjalid	
29.Seire riigiteenuste osutamise üle maakonnas	
30.Maakonda puudutavate reformide läbiviimisele kaasaitamine.	
20.Arvamuste andmine maakonda puudutavate valdkondlike poliitikate osas	
23. Regionaalarengu meetmete arendamine	
18. Kohaliku omavalitsuse üksuste nõustamine	
27.Koostöövõrgustikud KOV-ide ja riigiasutustega maakondlikul tasandil	
2. Planeeringud – 31. oktoober kell 10.00-12.00, Maa-ameti ruum III korruse saal	
51. Maakonnaplaneeringute koostamise korraldamise, planeeringualase järelevalve teostamise ja KOV-ide planeeringualase nõustamise ja koolitamise funktsioonide toomine Ühendametisse	RaM PLO Kati-Liis Ennok RAM REHO, Väino Tõemets, Leevi Laever KeM Silver Jakobson, Antti Pääsuke Maa-amet Triinu Rennu, Mai Lind, Kristi Kivimaa, Maili Hirlak, Andres Lindemann, Reet Roosalu KuM Veronika Valk-Siska MKM - Timo Tatar, Jüri Rass, Ahti Kuningas Kalle Toomet, KOV Liit
25.Maakonna-, teemaplaneeringute ja riigi eriplaneeringute koostamise korraldamine	
26.Järelevalve teostamine kohaliku omavalitsuse üksuste planeeringute üle ja kohalike omavalitsuste üksuste nõustamine ja koolitamine planeeringute küsimustes	
3.Maa- ja omandireform – 31. oktoober kell 13.00-15.00, Maa-ameti ruum 234	

15. Analüüsida praegu RAM REHO ülesanneteks olevate maa- ja omandireformi funktsioonide üleviimist MaRE-sse (eelkõige nõustamine ja järelevalve pooleliolevate vara tagastamise menetluste üle) 31.Omandireform 46.Koondada Ühendametisse kõik maareformiga seotud toimingud 44.Maa järelmakse nõuete korraldus – RTK, Maa-amet, KeM	RAM REHO, Leevi Laever RAM RVO, Uku Hänni, Annike Riibe RAM RIHATO org nõunik RTK, Erki-Paul Ridal Maa-amet, Triinu Rennu, Maire Salu, Anne Toom, Tiina Vooro KeM, Glen Roosaar
4.Riigi kinnisvara poliitika kujundamine ja rakendamine – 1. november kell 10.00-12.00, Maa-ameti ruum 234	
1. Määratleda üheselt, millise ministeeriumi roll on riigivaraga seotud poliitika kujundamine 11. Analüüsida riigi kinnisvarapoliitika kujundamise ja rakendamisega seotud tegevusi RAM RVO-s, KEM RVO-s, Maa-ametis ja MKM-s (taristu valdkond) 2. RAM RVO ja haldustalituse kinnisvara rakenduslikud ülesanded 39.Poliitikakujundamine viia MA-st ministeeriumisse 3.Muuta lihtsamaks ja kiiremaks riigi maareserviga toimetamist 5.Koondada kõik riigimaade kaevandamise lepingute sõlmimine Ühendametisse 7. Analüüsida riigimaade haldamise ja tehingute tegemise kompetentsi koondamise võimalusi 17.Koondada hoonestamata kinnisvara Ühendameti volitatud valitsemisele 16.Riigi kinnisvara (maa ja õigused) arvestus tagada ühetaoliselt katastri juures. Kaaluda maade arvestuse teenuse pakkumist kogu avalikule sektorile (sh kohalikule omavalitsusele) 45. Riigile kuuluva maamaksu kohustuse ja andmete kontrolli tsentraliseerimine	**I etapp selles ringis:** RAM RVO, Veronika Ilsjan KEM RVO, Silver Jakobson, Eike Pärnamägi Maa-amet, Triinu Rennu, Merje Krinal **II etapp selles ringis:** RAM PLO KOV Liit KUM MKM Maanteeamet Veeteede Amet **Põllumaade rentimise osas ja müükide osas:** • MeM • RMK **Maade omandamine:** • SiM (PPA) • MKM (MNT) • KAM (RKIK) • KeM (KKA ja RMK)
5.Kokkupuutekohad Keskkonnaagentuuriga – KeM analüüsib kokkupuutepunkte ja ümberkorraldamise võimalusi ning annab sisendi MaRe juhtrühmale	
55. andmehõive ja haldamine sh andmekogude haldamine ja arendamine ning koostalituse tagamine • geoinformaatika alase tegevuse korraldamine ja Eesti ruumiandmete infrastruktuuri haldamine • satelliitkaugseirel põhinevate riiklike teenuste arendamine	

• kaevandamistegevuse aerokontroll	
6.Kokkupuutekohad geoloogia valdkonnas - 12. november kell 10.00-12.00, Maa-ameti ruum III korruse saal	
56. Geoloogia valdkond (seotud osapooled defineerivad täpsemalt probleemi olemuse enne kohtumist)	KeM, Birgit Parmas MKM, Ene Jürjens Eesti Geoloogiateenistus, Alvar Soesoo, Mariliis Aren Maa-amet, Reet Roosalu, Artu Ellmann, Mai Lind Keskkonnaamet, Martin Nurme Keskkonnaagentuur, Taimar Ala Maanteeamet, Tõnis Tagger, Leeni Lagebraun
II etapp	
1.6.Regionaalpoliitika rakendamine – KOV nõustamine täiendavates valdkondades	
14. Analüüsida MaRE võimalikku rolli KOV-de haldusvõimekuse ja tugitegevuste kvaliteedi tõstmisel ja tõhustamisel MaRe pädevusvaldkondades, kaaluda MaRe-sse avaliku sektori kinnisvararessursi kasutuse planeerimise nõustamise funktsiooni viimist	RAM RVO RAM ÜO HT ELVL RAM RIHATO KEM RVO
1.7.Regionaalpoliitika rakendamine – poliitika kujundamine inv valdkonnas – edasise tegutsemise otsus vastavalt selle valdkonna kabineti memole ja otsusele	
12. Analüüsida riigi kinnisvarapoliitika, eelarvepoliitika ja investeerimispoliitika seoseid ning MaRe võimalikku rolli riigi rahastavate ruumiotsuste kvaliteedi parandamisel. Luuakse eeldused, et lähtutakse ühtsetest investeeringupoliitika üldpõhimõtetest nagu näiteks kontratsüklilisus ja hea ruumi kriteeriumid.	RAM RO ja FPO (investeeringupoliitika) RAM RVO RAM REGO RAM PLO KUM KeM, Silver Jakobson Maa-amet MKM Maanteeamet Veeteede amet
1.8.Regionaalpoliitika rakendamine – investeeringud –RaM seisukoht vaja kujundada enne suuremat kohtumist - Priidu Ristkok (RaM)	
52. Riigi regionaalpoliitika kujundamise rakendusliku, sh investeeringumeetmete funktsiooni toomine Ühendametisse	RaM REGO RaM REHO

	KeM, Silver Jakobson Maa-amet
7.Elukeskkonna edendamise toetuste kavandamine ja väljatöötamine	
57. Elukeskkonna edendamise toetuste kavandamine ja väljatöötamine. Kaaluda MaRe fookusvaldkondade hulka lisada elukeskkonna (elamud ja elupiirkonnad) edendamise toetuste kavandamise ja väljatöötamise, millega võimaldatakse oluliselt ühtlustada toetuste kavandmise protsessi, taotlemise tingimusi ja omavahelisi seoseid. Näiteks elamutele suunatud toetusmeetmeid on koostanud MKM, SiM, SoM, KuM, KIK, EAS. Meetmeid koostavad ka KOV-d, kelle käekiri võiks olla ministeeriumide ja nende allasutustega sarnane. MaRe-l peaks seejuures olema ka KOV-dele nõuandev roll.	RAM RVO, Veronika Ilsjan, Dmitri Moskovtsev RAM REGO, Priidu Ristkok MKM EEO, Ivo Jaanisoo SiM, Jaanis Otsla SoM, Häli Tarum RTK (seoses puuetega inimestele kodude kohandamise meetmega), Marek Atonen KuM, Liina Jänes KuM, Veronika Valk Siska KeM, Getlyn Denks, Martin Kõiv, (Silver Jakobson) KIK, Antti Tooming SA KredEx, Triin Reinsalu Maa-amet, Triinu Rennu
10. Analüüsida ühe võimalusena tühjenevate korterelamute programmi juhtimise viimist MaResse (alates 2022).	
8.Geodeetiline infrastruktuur – ehk saab jooksvalt lahendatud	
47.Koondada riikliku geodeetilise infrastruktuuri rajamine ja haldamine Ühendametisse	Maa-amet Veeteede Amet MKM KAUR
9.Satelliidisüsteem Galileo - ehk saab jooksvalt lahendatud	
48.Euroopa satelliitsüsteemi Galileo kasutuselevõtu kompetentsi koondamine Ühendametisse	RAM RGO Priidu Ristkok Maa-amet MKM EAS Kosmosebüroo PPA Kaitsejõud
10.Hinnastamine – ühendamisest sõltumatud küsimused	
8. Analüüsida ja ühtlustada erinevate riigi kinnisvara majandavate üksuste tehingutest saadava tulu kasutamist jm rahastamisega seotud aspekte.	Silver Jakobson

49.Katastritoimingute hinnastamise analüüs	**RaM RO (omatulu teenimise võimalused)** Maa-amet, Triinu Rennu KeM, Glen Roosaar, (Silver Jakobson)
4.Avaliku sektori teenindamiseks luua kinnisvara hindamise teenus	RaM Omavalitsuste liidud Maa-amet KeM, Martin Kõiv (Silver Jakobson)
9. Analüüsida korralise hindamise mõju regionaalpoliitikale, laekuvate tulude kasutamist erinevate tegevuste katteks, sellega seoses analüüsida MaRE rolli korralise hindamise juhtimisel	RAM, Sulev Liivik RAM MPO Silver Jakobson ja Martin Kõiv jt

IT analüüs

IT analüüs –	
I etapp – ehitisregister, planeeringute register, riigi kinnisvara register, kultuurimälestiste register, e-ehituse platvorm - 6. november kell 10.00-12.00, Maa-ameti ruum III korruse saal	
54.Ruumiandmete registrite haldamise funktsiooni toomine Ühendametisse. Lisaks tuleb ühtlustada vastavate avalike teenuste kasutajaliidesed (näiteks vastavalt EMTA kasutajaliidesele) ja viia mikroteenuste arendamine ning teegid kokku.	RaM PLO Tiit Oidjärv, Merlin Rehemaa RAM RVO, Katrin Solvak MKM, Jaan Saar, Taavi Jakobson KeM, Silver Jakobson, Eike Pärnamägi Muinsuskaitseamet, Karin Merilo RMIT, Epp Laanepõld KEMIT, Risto Raaper Maa-amet, Artu Ellmann, Sulev Õitspuu, Priit Kuus, Maili Hirlak, Mall Kivisalu
6. IT-analüüsi käigus analüüsida esimeses etapis RKVR ehk Riigi kinnisvararegistri (RAM RVO), MHIS ehk Maade haldamise infosüsteemi (KEM Maa-amet), EHR-i ehk ehitisregistri (MKM EEO) jt registrite ühisosa ja konsolideerimise võimalusi. RKVR-l on väga suur kattuvus EHR-ga riigi kinnisvararegistri asutamise ja selle pidamise põhimääruse §11 lg 3 alusel.	
42.Ühendametisse tekitada ruumiandmete infosüsteemide tehnilise haldamise, arendamise ja teavitustegevuse võimekus	
II etapp – teised seonduvad registrid	
41.Koondada Ühendameti alla kõik maa ruumilise ulatusega seotud informatsioon ja teenused	Maanteeamet

43.Ühendamet kui riigi ruumiandmete infosüsteemide valdkonna koordineerija ja geograafiliste infosüsteemide (GIS) teenuse pakkuja ning ristkasutuse tagaja – IT töörühm ise otsustab, II etapis, kellega konsultatsioonid avada	Veeteede amet Statistikaamet PRIA Lennuamet Põllumajandusamet Geoloogiateenistus MKM, Jaan Saar, Taavi Jakobson KeM Antti Pääsukene, Silver Jakobson

Juhtimismudeli analüüs

Juhtimismudeli analüüs	
I etapp – 18. november kell 16.00-17.00, Ministeeriumide ühishoone, Vaher	
- Alternatiivide kaardistamine ja kirjeldamine: RTK näitel nõukoda, asekantslerite juhtkomisjon, töögrupp vms; ühisosakonna näitel koostööleping ministeeriumide vahel; halduslepingud, valdkondade määratlemine määruses, töökorras; juhi valikukomisjonis osalevad kõigi puudutatud ministeeriumide esindajad; haldusjärelevalve; eelarve, struktuur. - Parima mudeli valik	RaM RIHATO org arend nõunik RAM, Kaarel Eller RaM, Olivia Taluste RaM, Raigo Uukkivi RaM, Kaia Sarnet KuM, Margit Martinson MKM, Jüri Rass KuM, Hillar Sein Maa-amet, Tambet Tiits, Triinu Rennu
II etapp	
Väljavalitud mudeli rakendamiseks vajalike õiguslike muudatuste ettevalmistamine	

Juhtrühma kohtumised

Juhtrühma kohtumised	
4. detsember kell 13.00-15.00, Ministeeriumide ühishoone, ruum Lõhmus/Pärn	
- Fookusvaldkondade arutelude tulemuste ühendameti moodustamise skoobi kinnitamine, edasise tegevuskava kinnitamine	RaM, Raigo Uukkivi RaM, Kaia Sarnet KuM, Margit Martinson MKM, Jüri Rass KuM, Hillar Sein